

Knižnica P.O.Hviezdoslava
v PREŠOVE

KnihoBrána
Občianske združenie

Krajská pobočka SSK v Prešove
a
Slovenská národná knižnica Martin

Zborník scenárov

z 3. ročníka súťažnej prehliadky
knižničných podujatí pre deti

Prešov
21. - 22. septembra 2009

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

www.kniznica-poh.sk

Program:

21.9.2009

O podivuhodném životě mudrce Ezopa - Iveta Novotná, Městská knihovna Chrudim, ČR

Poetická spomienka na básnika Milana Rúfusa - Mgr. Lenka Bošková, Mgr. Edita Kočišková, Školská knižnica pri ZŠ Jenisejská 22, Košice

Spoznávame Nemecko - Elena Šimkaninová, Silvia Kvardová, Podtatranská knižnica v Poprade

Slávne texty - slávnych piesní - Katarína Štefánková, Slávka Zlaczká, Knižnica pre mládež mesta Košice

Dobrodružstvá Toma Sawyera a jeho priateľa Huckleberryho Finna - Silvia Kupcová, Hornonitrianska knižnica v Prievidzi

22.9.2009

Sedem divov sveta - Ivana Gelienová, Iveta Weissová, Anna Hrušková, Verejná knižnica M. Kováča, Banská Bystrica

Básnička ti pomôže - Veronika Chorvatovičová, Knižnica J.Fándlyho v Trnave

Knižný rytier hradnej krajiny - Alena Javorková, Oravská knižnica A. Habovštiaka, Dolný Kubín

Krajina zvukov - Eva Tichá, Jana Valičková, Krajská knižnica Žilina

Dramatické dielne

Hanka Langrová, Krajská vědecká knihovna Liberec, ČR (nesúťažné podujatie)

O podivuhodném životě mudrce Ezopa

Iveta Novotná, Městská knihovna Chrudim, ČR

ÚVOD

Beseda je určena pro třídy II. stupně ZŠ. Nejlépe 8. – 9. třída.

Po celou besedu se pracuje s knihou O podivuhodném životě Mudrce Ezopa, který rozuměl řeči ptáků, zvířat, hmyzu, rostlin i věcí.

HIRŠAL, Josef-KOLAŘ, Jiří. O podivuhodném životě mudrce Ezopa, který rozuměl řeči ptáků, zvířat, hmyzu, rostlin a věcí. Státní nakladatelství dětské knihy. 1960. Praha

POMŮCKY:

Papíry, pastelky, magnetická tabule, portrét Ezopa.

CÍL BESEDY:

Ukázat na základě příběhu o Ezopovi, jaké by měly být pro nás důležité životní hodnoty. Jak nesoudit druhé podle toho jak vypadají, jak jsou oblečení, ale hledat v kamarádech a v lidech jejich skutečné hodnoty.

Děti jsou více než dospělí spojeny se svým tělem. Na prvním místě je u nich vzhled, síla a šikovnost těla, to všechno má u dětí veliký význam pro pocit vlastní hodnoty.

Děti by měly vědět, co jsou bajky, kdo psal bajky a o čem jsou bajky. Pracujeme s příběhem a textem v knize. Používáme interaktivní hry a dramatické prvky, které napomáhají k přátelské atmosféře a k rozvíjení důvěry ve skupině.

CO JE TO BAJKA? KDO PSAL BAJKY?

Po úvodním seznámení a představení si zopakujeme základní vědomosti o bajkách.

Co je to bajka?

Krátký prozaický příběh se stručným dějem, v nichž vystupuje skupina postav, zvláště zvířata a rostliny, které přebírají lidské. Mnohdy se v bajkách objevují také skuteční lidé a postavy řeckých bohů. Častý je dialog, který dává bajkám spád, posiluje dramatickost a dynamiku příběhů. Každá bajka obsahuje na konci didaktické poučení.

Kdo psal Bajky?

Ezop, Jean de la Fontaine, Ivan Andrejevič Krylov, Jonáš Záborský – na Slovensku. Velice známé překlady od Jiřího Koláře nebo Petra Šruta.

Ráda bych vám představila knížku, která mě velice oslovila. Napsal ji Josef Hiršal a Jiří Kolář, ilustroval Karel Souček. Vyšla v roce 1960 podle Sborníku prostějovského ze 16. století a jmenuje se

O podivuhodném životě Mudrce Ezopa, který rozuměl řeči ptáků, zvířat, hmyzu, rostlin i věcí.

EZOP (AISÓPOS)

Zakladatel řecké bajky Ezop žil v 6.století před n.l., pocházel údajně s Malé Asie, žil v Athénách a na ostrově Samos. Patří dodnes k nejznámějším bajkařům a svou proslulostí se vyrovná slavnému Homérovi. O jeho životě toho není příliš známo, narodil se pravděpodobně jako otrok a za svého života hodně cestoval. Některé zdroje uvádějí, že byl mrzák a fyzicky chorý.

Jeho život skrývá v sobě stejně hluboká ponaučení jako jeho příběhy a bajky. Skládal je příležitostně a přednášel posluchačům na tržištích, na ulicích či v lázních.

Dokresloval jim všední život tehdejších občanů a podával vážné a humorné rady, jak mravně a užitečně jednat v různých životních situacích.

Některé bajky jsou míněny jako kritika veřejných poměrů, vysmívají se lidským chybám...

Tyto bajky byly ve starém Řecku přenášeny hlavně ve školách rétoriků a odjakživa doplňovaly školní výchovu mládeže

A co nám o něm prozradí tato knížka?

Přečíst 5. str. - popis Ezopa.

1.úkol – děti podle popisu namalují, jak si představují Ezopa.

Měl protáhlý, škaředý obličej, hlavu jako meloun, oči zapadlé a uhrančivé, pleť jako hlína černou, sražený krk, baňatá lýtka, placatá chodidla, ústa od ucha k uchu, břicho jako džbán a ke všemu na zádech hrb.

Ale to nejhorší; Ezop navíc huhňal, brebtlal, koktal a nedovedl ze sebe vypravit souvislé slovo.

Děti namalují svoji představu jak vypadal Ezop a výkresy vystavíme na tabuli.

Jak vypadá?

Nebojíte se ho? Případá vám směšný?

Posuzujete lidi podle toho, jak vypadají, co mají na sobě? Posuzujete lidi podle toho, jestli mají značkové oblečení nebo podle toho jak se k vám chovají?

Setkali jste se někdy s tím, že jste na první pohled neodhadli člověka?

Setkali jste se někdy, že se vám někdo vysmíval a díval se pohrdavě? Jak jste se cítili?

Ale Ezop nebyl jen otrok a mrzák...

Číst dále z knihy:

A však na druhé straně byl obdařen velkou moudrostí, vtípem a veselostí, takže dovedl každého rozesmát a poradit i tam, kde se zdálo, že je se vším ámen a všechno nadobro ztraceno.

Ezop žil jako otrok a protože jeho pán se za něj styděl, tak ho neměl ve svém městském domě, ale na venkově, kde Ezop pracoval na poli. Nikdo se k němu nechoval dobře, brali ho za mrzáka, vysmívali se mu.

Ezop si však uvědomoval, že i když nevypadá dobře a ostatní ho zatracují, že má svoje tělo rád, protože si váží svého života a co pro něj něho tělo dělá... a díky němu je na světě...

HRA PODĚKOVÁNÍ TĚLU.

Tato hra je taková fantazie, při které můžeme poděkovat svému tělu za všechno, co pro vás dělá.

Pohodlně si sedněte a zavřete oči. Třikrát zhluboka vydechněte...

Cítíš základ, který nese tvé tělo?...nyní můžeš poděkovat za to, jak ti tvé tělo denně slouží...Můžeš svému tělu poděkovat za jeho pomoc a poslat mu takovou krátkou SMS.

Řekni svému tělu, že ho máš ráda a že jsi mu vděčný...pošli zprávu svým chodidlům a poděkuj jim, že tě zanesou všude tam, kam chceš, a že ti pomáhají být samostatný...

Děkovnou sms můžeš poslat také svým nohám, že nesou celou tvou váhu, když jdeš, když bruslíš, lyžuješ....

Můžeš poslat také svou sms hrudi. Poděkuj plicím, že ti pomáhají dýchat a dodávají ti kyslík a tím máš sílu a energii dělat soustu věcí, třeba sportovat...zhluboka se nadechni a vydechni a vnímej, jaký to je krásný pocit mít tak silné plíce...

Zahýbej konečky svých prstů a pošli děkovnou sms svým rukám a poděkuj jim za všechno, co můžeš dělat, že se můžeš obléci, můžeš napsat dopis, dotýkat se něžně jiných lidí.

Nezapomeň na ramena a poděkuj svému krku...nosí nám bezpečně hlavu....

Pošli sms své páteři, umožňuje ti sedět vzpřímeně, nosit těžké věci, snášet zatížení...

Teď sám přemýšlej, které části svého těla by jsi chtěl poděkovat sám...já budu minutku mlčet, abys mohl poděkovat sám....a nyní nastala ta doba svou pozornost věnovat zase zpět sem...Budu počítat do tří a ty pomalu otevři oči...jedna, dva tři....

Jak jste se cítili? Uvědomovali jste si své tělo?

DOBŘE SKUTKY

Přečíst kapitolu Dar Bohyně Isis.

Dar řeči a mrštného jazyka. Děti si zkusí jazykolamy.

Byl jeden Řek, a ten mi řek, abych řek, kolik je v Řecku řek. A já mu řek, že nejsem Řek, abych mu řek, kolik je v Řecku řek.

Děti si zkouší jazykolamy.

Dobrý skutek. Určitě každý z vás párkrát udělal dobrý skutek. Půjčil kámošovi knížku, ve škole tužku, když mu dopsala.

Někdy se na dobrý skutek nezapomíná. Který dobrý skutek vám zůstal v paměti?

Stalo se někdy, že váš dobrý skutek dotyčný člověk ani neocenil?

Je dobré dělat dobré skutky?

DALŠÍ PŘÍHODY A ŽIVOTNÍ PUTOVÁNÍ EZOPA...

Jednou se Ezop zastal otroka, kterého šafář zbil. Svým ostrým jazykem a výřečností pohrozil šafáři, že to vše řekne pánovi, až přijede na venkov.

Šafář se lekl a raději zajel do města a vyličil, jak Ezop začal mluvit jako jarmarečník a že svým bazilišším jazykem špiní samotného pána.

Pán se ho zbavil tím, že ho věnoval šafáři a ten si s ním mohl dělat co chtěl *Přečíst ukázkou ze str. 15. „Po dokonalém uvážení vydávám toto prohlášení.....“*

Když přišel šafář Zenas domů, Ezopa zbil, ostatní otroci se ptali Ezopa, proč se nebránil a šafáře neodprosil a on odpověděl – úryvek str. 17

*„Násilníku pravda bývá
nevítaný host.*

Používá, co mu zbývá:

Lež a surovost“

Jednou kolem putoval obchodník a chtěl koupit otroka, nakonec si vybral Ezopa i když vypadal, jak vypadal – nazval ho strašidlem v lidské podobě, myslel si, že se ho jeho děti budou bát a nebudou pak křučet a zlobit - a koupil ho od šafáře za 3 drachmy.

Díky němu se dostal do města Samus a stal se jeho otrokem a však Xantus si ho začal trochu považovat...

Jednou se stala nečekaná věcstr. 62 – Chtěj nechtěj.

EZOP SVOBODNÝM OBČANEM

Ezop začal putovat Řeckem, prožil spoustu zajímavých příhod, přivítal ho na svém dvoře i král Kréus, kterého svou chytrostí a řečnickým uměním sám předčil.

Setkal se i s egyptskými mudrci.a tak plynulo mnoho let a Ezopovi se dostalo vážnosti, štěstí a majetku.....to vše je pospáno v této knize....putoval po Babylónii, Egyptě a vrátil se opět do Řecka ...až přišel do města Delfy.....

Str. 102 Ezop ve vězení....

Přečíst kapitolu...

SOUD „ULICE“

Děti se rozdělí na dvě poloviny a posadí se proti sobě v řadě.

Jedna strana bude představovat lidi, kteří chtějí Ezopa odsoudit a druhá to budou lidé, kteří chtějí Ezopa osvobodit a všichni musí mít na to argumenty.

Číst kapitolu Ezopova smrt str. 107

Ezop byl svržen do propasti.

Přečíst Kdo jak činí, takovou bere odměnu.

REFLEXE:

Podívejte se znova na vaše obrázky Ezopa....ještě se vám zdá být šeredný mrzák?

Opravdu můžeme lidi soudit jen podle toho, jak vypadají, nebo podle jejich duše, vlastností a činů?

Představte si, že teď tu před vámi stojí na pět minut Ezop. Co byste mu chtěli říci?

Další diskuse a lidských hodnotách.....

Poetická spomienka na básnika Milana Rúfusa

Mgr. Lenka Bošková, Mgr. Edita Kočišková,
Školská knižnica pri ZŠ Jenisejská 22, Košice

Veková skupina: žiaci 2. stupňa ZŠ

Počet detí: 1 trieda

Trvanie: 45 minút

Literatúra: knihy Milana Rúfusa

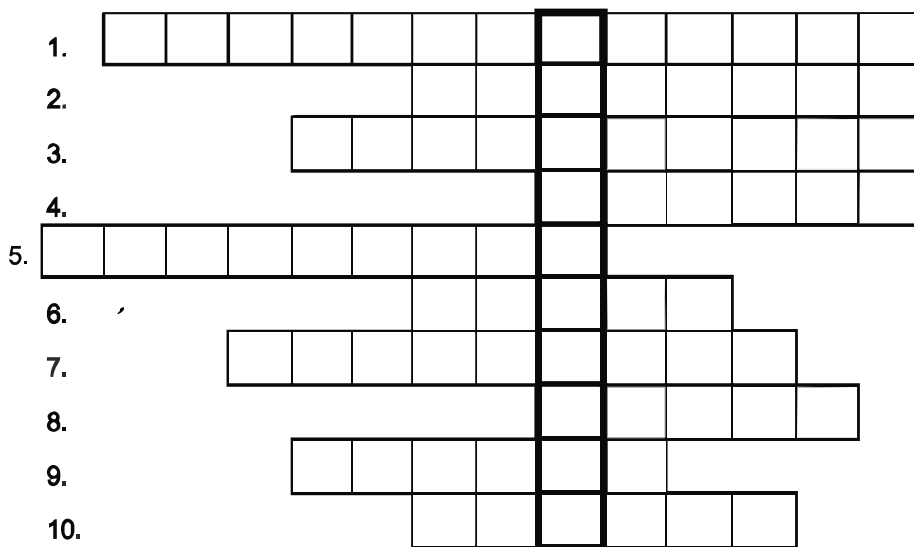
Pomôcky: ľubovoľné básne od M. Rúfusa (cca 8 ks), stôl, prestieranie, projektor, ozvučenie, CD prehrávač, prezentácia v PowerPointe o živote M. Rúfusa (resp. ľubovoľ. autora), tajnička

Postup:

- **1. Úvodný príhovor** (*Je vhodné žiakov na začiatku oslovit', spomenúť dôvod, prečo sme sa zišli (úmrtie, výročie narodenia, práca s konkrétnym dielom...), čo ich čaká a čo sa od nich bude vyžadovať*).
- **2. Prednes**
- **3. Stôl** – *pomocou rekvizít (stôl, prestieranie, kniha) názorne porovnáваме, ako sa pripravujeme, keď ideme jesť a keď ideme čítať knihu. Má to niečo spoločné, na to poukážeme*.
- **4. Prednes**
- **5. Prezentácia v PowerPointe o živote M. Rúfusa, cca 10-15 min.** (*poukázať v nej na zaujímavé fakty z jeho živote, ukážka diel a jeho tvorby*).
- **6. Prednes**
- **7. Videoukážka o M. Rúfusovi**
- **8. Prednes**
- **9. Videoukážka – mamka M. Rúfusa**
- **10. Prednes**
- **11. Videoukážka – M. Rúfus o kultúre**
- **12. Prednes**
- **13. Tajnička** (*touto tajničkou v Exceli detičky trochu zaktivizujeme, upozorníme ich, že si teraz overíme, či dávali pozor a pomocou nášho komentára (čítanie zadani) „ľúštíme“ tajničku a doplníme ju.*) Na záver sa žiakov pochválime a poďakujeme im za pozornosť.

Poznámka: Túto aktivitu najlepšie odprezentujú dve osoby. Naozaj veľmi dôležité sú reproduktory k PC, hlavne pri premietaní videoukážok. Rôzne videoukážky sa nachádzajú na nete. Na prednes potrebujeme primeraný počet žiakov, ktorých vopred pripravíme. Žiaci nemusia recitovať spamäti, k dispozícii môžu mať text. Počas prednesu je vhodné podfarbiť ho nejakými inštrumentálnymi skladbami. Žiakov, o ktorých predpokladáme, že sa podobného pásma zúčastnia, je tiež vhodné predpripraviť. Nech nám napíšu, čo vedia o konkrétnom autorovi (často sú to veselé zistenia...). Môžeme to potom dať na nástenku do miestnosti, kde sa bude pásmo konať, trebárs anonymne, aby si to o sebe prečítali. Taktiež možno dať na nástenku výroky autora alebo čo rôzne o ňom povedali iní. Je to veľmi pekné. Ako spomienku možno vydať letáčik o tejto aktivite pre zúčastnených.

Krížovka

1. Rodisko MR
2. Opak nevery, názov zbierky MR
3. Vysoká škola inak
4. MR bol
5. Známe vydavateľstvo
6. MR najčastejšie písal
7. Vrch, na kt. chcel mať výhľad po smrti
8. Okrem básní písal aj
9. Jeho dcéra sa volá
10. ,

Zbierky Milana Rúfusa *Knihá rozprávok*, *Sobotné večery* a *Tiché papradie* obsahujú _____ rozprávky.

Spoznávame Nemecko

Elena Šimkaninová, Silvia Kvardová,
Podtatranská knižnica v Poprade

1. Nemecko. Je veľa toho, čo sa človeku môže pri spomenutí tohto štátu v mysli vybaviť. Najčastejšie sú to dve skutočnosti. Jednak to, že Nemecko je všestranne rozvinutý štát, ktorý sa svojou hospodárskou silou zaraďuje na tretie miesto na svete, hneď za USA a Japonskom, a jednak to, že Nemecko zohralo tragickú úlohu pre rozpútanie najstrašnejšieho vojenského konfliktu v dejinách ľudstva 2. sv. vojny.

2. Najstaršie pamiatky Nemecka siahajú do doby kamennej. V 5.storočí sa na jeho dnešnom území usadili **Kelti**. Zaujímavým dátumom v histórii Nemecka je rok **962**, v ktorom sa **Oto I. Veľký** nechal korunovať za cisára a založil Svätú ríšu národa nemeckého. Toto obrovské územie v strednej a Západnej Európe bolo mocnou ríšou, nad ktorou sa však veľmi ťažko vládlo. Cisár neraz musel čeliť vzburám šľachticov.

1. Nemecký mních a kazateľ **Martin Luther** napadol v 16. storočí učenie rímskokatolíckej cirkvi, protestoval proti vtedajším cirkevným nariadeniam a hlásal vlastnú verziu kresťanstva. Ľudia, ktorí sa k nemu pridali sa volali **luteráni** - protestanti. A tak pre toto obdobie bol príznačný boj medzi katolíkmi a protestantami.

2. Najhorší dopad na Nemecko mala **30-ročná vojna /1618-1648/** a spôsobila veľký hospodársky úpadok. Moc cisára bola oslabená a Nemecko sa rozdelilo na množstvo drobných štátov, na čele ktorých stáli vojvodcovia a kniežatá. Najväčším štátom v tomto období bolo **Prusko**. Pruské knieža **Otto von Bismark** zjednotil rozdrobenú krajinu a znovu vytvoril mocnú Nemeckú ríšu. Pruský kráľ **Viliam I.** bol vyhlásený za nemeckého cisára. V dôsledku porážky Nemecka v 1.sv.vojne spojeneckými vojskami Francúzska, Veľkej Británie a USA sa ľud, ktorý trpel biedou a hladom vzbúril proti cisárovi. Ten utiekol do Holandska a Nemecko sa stalo republikou. Nemecký národ si sám zvolil vládu.

2. Tridsiate roky minulého storočia svet postihla veľká hospodárska kríza, ktorá umožnila nástup **nacizmu**. Milióny ľudí nemali prácu, nemali čo jesť, a tak v roku **1933** sa dostáva k moci **Adolf Hitler**, vodca nacionálno-socialistickej strany, so svojimi sľubmi o zabezpečení práce pre všetkých.

1. Nacisti tvrdo prenasledovali svojich odporcov a Nemcov židovského pôvodu. Hitler si

chcel podrobiť celú Európu, a tak roku **1939 napadnutím Poľska** rozpútal 2.sv. vojnu. Vojna skončila v r. 1945, kedy si spojenecké vojská, ktoré porazili Nemecko, rozdelili krajinu na **4 zóny**: sovietsku, americkú, britskú, francúzsku.

2. V roku **1949 sa tri zóny spojili** a vytvorili Spolkovú republiku Nemecko, zo **štvrtrej zóny** / sovietskej/ vznikla Nemecká demokratická republika. A tak sa hlavné mesto Berlín rozdelilo na dve časti. V roku **1961** bol krížom cez mesto postavený vysoký **múr**. Mnohé rodiny boli z ničoho nič oddelené od príbuzných a známych. Trvalo to až do roku **1989**, kedy došlo k pádu totalitnej vlády a zároveň k **zbúraníu múra**.

1. Od **3.10. 1990** celé Nemecko oslavuje svoje **znovuzjednotenie**. Bolo rozhodnuté, že ústredné štátne orgány sa presťahujú z **Bonnu**, ktoré bolo hlavným mestom NSR, na svoje pôvodné miesto v Berlíne. Nemecko dnes tvorí **16 spolkových krajín** s federálnym systémom vlády podobnej v USA. Každá krajina ma svoju vlastnú vládu a riadi miestne záležitosti, ako napríklad vzdelávanie. Mnohí obyvatelia sa ešte stále pokladajú napr. viac za Bavorov ako za Nemcov.

2.Krajina Nemecko **hraničí** s deviatimi európskymi štátmi: **Dánsko, Poľsko, Česko, Rakúsko, Švajčiarsko, Francúzsko, Luxembursko, Belgicko a Holandsko**. Je to mnohotvárna krajina, sever tvoria zväčša roviny, čím južnejšie, tým sa povrch dvíha do zalesnených kopcov a vysokých štítov. Na južnej hranici sa vypínajú najvyššie pohoria Nemecka **Allgauské Alpy** a **Bavorské Alpy**, v ktorých je aj najvyšší bod krajiny **Zugspitze** /2968m/. Horským vláčikom a lanovkou sa dá vyvieť až na jeho vrchol, odkiaľ je krásny výhľad.

1. Najmalebnejšou a najznámejšou oblasťou je **Čierny les** na juhozápade. Názov dostal podľa tmavých ihličnatých lesov, ktoré tam rastú.

2. Najdlhšou riekou je rieka **Rýn**. Pramení vo Švajčiarsku a ústi do Severného mora. Meria **1326 km**. Je rušnou dopravnou tepnou, po ktorej vlečné člny prepravujú tovar obidvoma smermi. Na jej brehu leží množstvo kultúrnych pamiatok, zámkov a hradov. Druhou riečnou osou je **Labe**. Rodisko má v Česku, potom preteká východným územím Nemecka a do mora ústi v Hamburgu. Treťou dôležitou riekou na juhu krajiny je **Dunaj**. Z jej celkovej dĺžky 2857 km patrí Nemecku len 647 km. Sever krajiny obmýva Baltské i Severné more. Pobrežie je veľmi členité, má početné hlboké zálivy, ktoré sú vhodné pre prístavy.

2. Rozloha Nemecka je 357 042 km² a jeho oficiálny názov je **Spolková republika**

Nemecko. Farby štátnej zástavy tvorí vo vodorovných pásoch odspodu žltá, červená a čierna. Hlavou štátu je prezident. V súčasnosti je **Horst Koehler**. Na čele vlády stojí kancelárka **Angela Merkelová**. Je to funkcia nášho premiéra t.j. predsedu vlády. Úradným jazykom je nemčina, no v jednotlivých oblastiach sa hovorí nárečiami, ktoré sa od seba dosť líšia. Základom spisovnej nemčiny je však hornonemčina.

1. Hlavným mestom je mesto **Berlín**. Patrí k najväčším, európskym, vnútrozemským prístavom. Je to rušné mesto, kde sa koná množstvo výstav, koncertov, či divadelných predstavení. Počas II. svetovej vojny bol leteckými náletmi značne zničený a veľkú časť mesta bolo treba znovu postaviť. Najrušnejšou ulicou je **Kudamm**, ktorá je po oboch stranách lemovaná stromami. Ľudia tam chodia na nákupy, na výstavy, či do divadla, alebo len posedieť si pred kaviarňou a pozorovať ruch veľkomesta.

2. V meste je toľko parkov a lesíkov, ako v žiadnom inom európskom meste. Na východnom brehu rieky Havel, pretekajúcej cez Berlín, sú piesčité pláže. Najväčšia z nich Wannsee, je ako stvorená na opaľovanie i vodné športy. Medzi dominanty Berlína patrí budova parlamentu – **rišsky snem**, **Brandenburská brána**- mohutný pamätník postavený pred 200 rokmi, **filharmónia** – sídlo Berlínskeho symfonického orchestra, **Alexandrovo námestie**, kde obrovské hodiny ukazujú, koľko je práve hodín v najväčších mestách sveta. Neodmysliteľnou súčasťou mesta je **televízna veža** /365m/, víťazný stĺp a samozrejme metro, ktoré vás zavezie, kam len chcete.

1. Konečná stanica metra je pred bránou **berlínskej ZOO**. Jej návštevník ani nevie, ktorým smerom sa má rozbehnúť. Obľúbeným je dom **Alfreda Brehma**. Kto vstúpi dnu, ocitne sa uprostred tropického pralesa. Medzi lianami a konármi voľne poletujú vtáci. Rastie tam asi 8000 tropických rastlín. Busta Alfreda Brehma je na jednej z bočných stien budovy. Pripomína každému návštevníkovi autora svetoznámej knihy – **Život zvierat**.

2. Nemecko je vysokorozvinutý štát s vyspelým **poľnohospodárstvom**. Veľa Nemcov pracuje na svojich farmách, či lesníctve, no najviac je ich zamestnaných v priemysle.

1. Nemecký priemysel bol po II. svetovej vojne úplne prebudovaný a zmodernizovaný. Dnes patrí Nemecko k popredným priemyselným krajinám sveta. Tento úspech dosiahol vďaka vynikajúcej **priemyselnej výrobe**. Zaraďuje sa medzi vrcholných svetových výrobcov *nákladných áut, lodí, elektrických spotrebičov a osobných áut známych značiek, ako sú Volkswagen, Mercedes a BMW*. Pod svojou značkou Nemecko vyváža veľmi

kvalitné *optické prístroje*, napr.: *fotoaparáty a ďalekohľady*, menej známa je aj výroba *kukučkových hodín*.

2. V 19. storočí boli v doline rieky **Ruhr** objavené obrovské **ložiská uhlia**. To viedlo k rozvoju oblasti, ktorá sa stala najpriemyselnejšou a najhustejšie obývanou časťou Nemecka s mnohými mestami a veľkomestami. Porútsky uhoľný revír patrí k najväčším na svete. Ťaží sa tu čierne uhlie a lignit. Hnedé uhlie sa nachádza na povrchu a čierne sa musí dolovať z veľkej hĺbky. Dnes Porúrie zápasí s veľkými problémami, zásoby uhlia dochádzajú, hľadajú sa nové zdroje energie a mnoho ľudí ostáva bez práce.

1. Nemecko patrí tiež k najväčším výrobcom širokého sortimentu **chemických výrobkov** aj vďaka tomu, že má dostatok domácich surovín. Sestrou chémie je **farmácia** a nemecké lieky možno takisto len odporúčať. Tretím najvýznamnejším odvetvím je **potravinársky priemysel**. Pivo, cukrovinky a cestoviny nájdeme v domácnostiach celého sveta. Centrom **textilného a odevného priemyslu** je *Frankfurt nad Mohanom*, kde sa každoročne koná i najväčší **knížny veľtrh** na svete.

2. Už od roku **1710** sú svetu známe krehké šálky, či jedálenské súpravy, vázy i sošky z porcelánu, ktoré sa vyrábajú v meste **Meissene**.

1. Dnes už však nielen priemysel hýbe svetom. **Obchod, finančníctvo, banky a práca s informáciami** sa stávajú kľúčové pre hospodárstvo. Výkonné telekomunikačné a počítačové siete zabezpečujú bleskovú výmenu informácií a rýchle spojenie so svetom. Dobre fungujúca doprava je nevyhnutnou podmienkou života v Nemecku. Sieť diaľnic, bezpečné a čisté železnice, moderné letiská **/Frankfurt nad Mohanom/**, udržiavané cesty a perfektné prístavy **/Hamburg, Brehmy, Rostock/** sú dôležité ohnivé celosvetového dopravného systému.

2. Každý rok navštívi Nemecko veľa **turistov** z celého sveta. Môžu tam vidieť množstvo krásnych a zaujímavých miest. Zoznámime sa spoločne aspoň s niektorými.

1. V závere spomenieme niektoré osobnosti, ktoré preslávili Nemecko. Hudobní **skladatelia** *Ludwig van Beethoven, Franz Schubert, Robert Schumann, Johannes Brahms*, **spisovatelia** *Johann Wolfgang Goethe, Heinrich Heine, Thomas Mann* a deťom najznámejší bratia *Jacob a Wilhelm Grimmovci*, známi zberatelia a autori rozprávok a zakladatelia spisovnej nemčiny. V oblasti **filozofia** to boli *Georg Hegel, Immanuel Kant, Fridrich Engels*, či *Karl Marx*.

Literatúra:

Amos, Janine: Poznaj svet – Nemecko a Nemci.- CHAMPAGNE AVANDGARD: Bratislava, 1993

Brodský, Jiří – Raš, Jiří: Německá spolková republika.- Svoboda: Praha, 1984

Prílohy:

a/ Obrázok + zväčšenina obrázka z knihy Nemecko a Nemci, správne doplnenie malých obrázkov k veľkým na magnetickej tabuli - text je možné prezentovať aj elektronicky priamo s obrázkami prostredníctvom powerpointu.

b/ Kvíz

Kvízové otázky

1. Vo vete hľadajte mesto v Nemecku, ktoré bolo mnohým známe len v čase, keď bolo rozdelené na západné a východné. Dnes je známym mestom výstav, kongresov európskeho aj svetového významu. Už v 17. a 18. storočí bolo mestom veľkých trhov s kožušinami a tabakovými výrobkami. V súčasnosti je hlavným mestom Bavorska.

(**Filip skočil** cez prekážku ako prvý.)

2. Kto patrí k prvým obyvateľom Nemecka? (**KELTI**)

3. V ktorom roku začala II.sv.vojna? (1935 - 1937 - **1939**)

4. Vieme, že Nemecko susedí s deviatimi štátmi. Vymenuj aspoň 3! (**Dánsko, Poľsko, Česko, Rakúsko, Švajčiarsko, Francúzsko, Luxembursko, Belgicko a Holandsko**)

5. Ktorá rieka je najdlhšia v Nemecku? (**Rýn** – 1326 km)

6. Ako sa volajú známi nemeckí bratia, zberatelia a autori rozprávok? (**Jacob a Wilhelm GRIMMOVCI**)

7. Spomínali sme si hlavné dominanty mesta Berlín. Patrí k nim Alexandrovo námestie. Povedzte, čím sa vyznačuje? (**Obrovské hodiny**, ktoré ukazujú, koľko je práve hodín v najväčších mestách sveta.)

8. Na akom kontinente leží Nemecko? (**EURÓPA**)

9. Spomínali sme si tri dôležité prímorské prístavné mestá. Povedz aspoň jedno! (**Hamburg, Brehmy, Rostock**)

10. Pri pobreží Baltického mora sa nachádza viacero letovísk, pre ktoré sú typické prútené košíky na pláži, chrániace ľudí pred vetrom. Spomínali sme jedno, ktoré? (**RUJANA**)

11. V ktorom meste je známa zvonkohra? (**Mníchov** - Drážďany - Bonn)

12. Ktoré moria obmývajú severné pobrežie Nemecka? (**Baltské a Severné more**)

13. Nemecko je preslávené rozvinutým strojárskym priemyslom, hlavne výrobou áut. Pod akými značkami sa autá vyrábajú? (**Mercedes, Volkswagen, BMW**).

Slávne texty - slávnych piesní

Katarína Štefánková, Slávka Zlaczka,
Knížnica pre mládež mesta Košice

Rekvizity : ozdobné štipce, vrecúško, bodovacia tabuľa, súťažné otázky, certifikáty, CD, fotografie textárov , atď...

Použitá literatúra : Čo bolí to prebolí - Kamil Peteraj, Voda čo nás drží nad vodou - Jozef Urban, Kamalásy - Boris Filan, Európa a Európska únia, Bobi a kamoši - Peter Nagy, Tam - Tam 3 - Boris Filan ...

Privítanie, predstavíme sa, kladieme otázky: čítate? Aké knihy máte momentálne rozčítané? V akom jazyku čítate knihy? Dňa 26. 9. 2009 si pripomenieme Európsky deň jazykov. Skúste mi vymenovať niektoré európske jazyky ktoré poznáte ? ... ukážka knihy - Európske štáty. Napr.: angličtina, čeština, dánčina, estónčina, finčina, francúzština, gréčtina, holandčina, litovčina, lotyščina , maďarčina, maltčina, nemčina, poľština, portugalčina, slovenčina, slovinčina, španielčina, švédčina, taliančina, bulharčina, rumunčina atď...

Ja však poznám jeden spoločný jazyk, ktorý ste nemenovali. ... skúste ešte hádať , ktorý myslím. Poobzerajte sa okolo seba a možno uhádnete, že tým spoločným jazykom na celom svete je práve hudba.

Akú hudbu počúvate?(SKA, ROCK, PUNK ROCK, R&B, HIP – HOP, HEAVY METAL, DISCO, TECHNO...) V rádiách si môžeme vypočuť aj iné hudobné žánre, ktoré vám možno nie sú až také blízke, ale radi si ich vypočujú vaši rodičia, alebo si na ne radi zaspomínajú starí rodičia... aké to sú? (**CD ukážky štýlov**) – žiaci hádajú hudobné štýly... (akou formou počúvate hudbu?)

6-ROCK, 7-JAZZ, 8-ROCK N ROLL, 9-BLUES, 10-SOUL, 11-FUNKY, 12-RAP, 14-FOLK

Myslím si, že je to veľmi jednoduché ... pustiť si pesničku na niektorom z hudobných nosičov a vypočuť si ju. Ale málokto si vie predstaviť, koľko práce, ľudí a námahy je potrebné vynaložiť na to, aby takáto pesnička vznikla. Nestačia k tomu len pekné tváre spevákov, dobrý hlas, melódia, hudobné nástroje ... ale aj zaujímavý, chytľavý text, ktorý osloví poslucháča... áno tie texty píše hudobní textári... ktorí? (B. Filan, K. Peteraj, J. Urban, P. Nagy, D. Hevier, ale aj : Ľubomír Zeman, Martin Sarvaš, Tomáš Janovic, Miroslav Žbirka, Marián Kochanský, Milan Lasica, Ľubomír Feldek...)

Boris Filan: 30. júna oslávil slovenský spisovateľ, scenárista, dramaturg, vášnivý cestovateľ a textár 60 rokov. Doposiaľ napísal množstvo zaujímavých kníh, napríklad aj tieto cestopisné knihy: Tam -Tam (za knihu Tam - Tam 3 získal v roku 2000 cenu za najpredávanejšiu knihu roka) Spolupracuje predovšetkým s P. Hamelom, skupinou Elán atď.. (**ukážka CD „Nie sme zlí!“**)

Kamil Peteraj: jeho prvé stretnutie s hudbou bolo, keď ako študent Konzervatória vyštudoval hru na husliach. Napísal viacero básnických zbierok. Venuje sa písaniu textov piesní pre popredných interpretov slovenskej populárnej scény napr. M. Gombitovú (*Vyznanie*), M Žbirku (*Balada o poľných vtákoch, Atlantída*) R. Grigorova... (**ukážka CD „Čo bolí, to prebolí“**)

Jozef Urban : Napriek tomu, že vyštudoval ekonomiku zahraničného obchodu, jeho život sa uberal iným smerom. Bol to smer publicistiky, stal sa šéfredaktorom časopisov , napísal básnické zbierky a v neposlednom rade bol aj textár pop. hudby. Spolupracoval s mnohými slov. interpretmi ako B. Dubasová , M. Palonder, Oľga Zábľacká, Vašo Patejdl, skupina Elán. Medzi jeho kultové hity patrí aj text piesne „**Voda čo ma drží nad vodou**“. – **ukážka na CD**

Daniel Hevier: spisovateľ, textár piesní: zbierka textov „Hrdzovlasá“ naspieval Pavol Habera. (**ukážka CD – „Posledný krát „naspieval P. Nagy**)

Peter Nagy: Spevák je známy nielen ako interpret, ale aj ako skladateľ a textár piesní. V knihe „Bobi a kamoši“ sú texty piesní, ktoré Peter Nagy napísal pre deti. (Mandarínka Darinka, Sprayer Frajer,)

*V závere dnešného podujatia si vyskúšame, ako poznáte texty slovenskej populárnej hudby. Že ich poznáte? Spoločne sa o tom presvedčíme malým kvízom „**Ako poznáš texty slov. pop. hudby?**“*

Žiakov rozdelíme do 4 skupín pomocou farebných štipcov, ktoré si budú vyťahovať z vrecúška.

1. Súťažná úloha

Tímy si ťahajú zo 4 možností . Úlohou je správne doplnenie textu piesne, v ktorej chýba 5 slov. **Bodovanie:** 3b – okamžité správne doplnenie textu , 2b - s použitím kníh, 1b - pomoc poroty

2. Súťažná úloha

Úlohou tímov bude správne zodpovedanie položenej otázky. Na uľahčenie majú tímy voľbu troch možností a) b) c). *Bodovanie: 2b - odpovedajú správne, 1b - s pomocou poroty*

Skupina, ktorá vyhrá, získa **certifikát** o znalosti textov pop. hudby.

V závere podľa možností pustíme pesničku „**Úsmev**„

Dobrodružstvá Toma Sawyera a jeho priateľa Huckleberryho Finna Silvia Kupcová, Hornonitrianska knižnica v Prievidzi

Príbeh má čarovnú moc. Neveríte? Jeho kúzlo sa skrýva v tom, že ticho klope na dverka, ktoré sa skrývajú v každom z Vás. To, čo za nimi nájdete, je Vaše a bude Vás už navždy sprevádzať na všetkých Vašich cestách. (*Na záver niečo každému darovať na pamiatku, k básničke čo bude pre triedu...*)

Tak zaklopme (*klop, klop, klop...*) na dvere nášho dnešného rozprávania a otvorme dvere...ale, áno, správne ste zbadali, klopem na knihu, a kde inde by som tu v knižnici mala klopať, veď práve knihy ukrývajú nespočetné množstvo rozprávání a príbehov, tak nazrieme spolu: jeden taký príbeh, je „Príbehom zo života detí“, alebo ešte lepšie je príbehom chlapca, ktorého možno poznáte aj vy.....

...že nie, tak sa zoznámime a predstavíme. Možno Vás zaujme natoľko, že budete vy sami potrebovať vedieť, ako sa to s jeho životom a príbehmi vyvíjalo ďalej a siahnete aj po knihe **Marka Twaina: Dobrodružstvá Toma Sawyera.**

Tak dosť bolo zbytočných rečí. Nech sa páči, zoznámime sa a predstavím Vám ho najskôr tak, ako vznikol a podľa koho o ňom pán Twain písal:

Ako predloha románovej postavy slúži Tom Blankenship, ktorý sa mení na Huckleberryho Finna (*aj my si urobíme premenu – budeme dnes potrebovať jedného zhovorčivého odvážlivca spomedzi Vás*) Je načase, aby sme si to objasnili:

Huckleberry znamená čučoriedka a takúto prezývku mu dal autor (*potrebujeme čierne uhlie, alebo niečo čierne na umazanie predstaviteľa Huckleberryho*) preto, lebo neraz bol od špiny čierny ako čučoriedka. Má na sebe šaty, ktoré dospelí zahodili a nosí ich dovtedy, kým na ňom nevisia ako zdrap. Huckleberry Finn matku nemá a otca si už vyše roka nevidel. A je rád, že ho nevidel. Lebo keď bol opitý, mlátil Finna ako žito.

Tento Huckleberry, skrátene nazývaný Huck, je „predmetom odporu a nenávisti všetkých mamičiek z celého mestečka, ktoré sa mu vyhýbajú ako moru, pretože je lenivý a nedisciplinovaný a zlý – aspoň ony sú o tom presvedčené...“

Ich synáčikovia ho však obdivujú a zbožňujú, doslova sa trhajú o jeho spoločnosť. „Všetko na svete by dali za to, keby mohli byť taký ako on.“...a o tom ako vyzeral Huck priamo v knihe pána Twaina Vám teraz prečítam, tak ma prosím pozorne počúvajte, budete to potrebovať...(prečítame deťom aj text priamo z knihy ako ukážku **Mark Twain:**

Dobrodružstvá Toma Sawyera str. 55-56 (...deti pozorne počúvajú text, budú s ním pracovať. Potrebujeme staré rifle, roztrhané, košeľu, špagát, namiesto trakov...)

Vidíte, ako nám to krásne ide, tak sme sa zoznámili a máme pred sebou aj samotného Hucka – vitaj medzi nami a myslím, že je čas, aby si sa nám predstavil a aj čas na rozhovor. (spomedzi žiakov vybrať jedného, prezliecť ho za Hucka a urobiť rozhovor)

PRÍLOHA č. 1 + otázky, na ktoré nadväzujú odpovede z knihy:
Predstavenie samotného Hucka + Interview s Huckleberry Finnom

Huck:

Ak ste nečítali knižku Dobrodružstvá Toma Sawyera, nič o mne neviete, ale na tom nezáleží. Napísal ju pán Mark Twain a hovoril v nej pravdu, teda v podstate. Niečo je v nej prikrášené, ale ako vravím, v podstate hovoril pravdu. A tie maličkosti, to je nič, lebo som ešte nevidel človeka, ktorý by sem-tam nezaciľgánil.... a tá knižka je zväčša pravdivá, iba sem-tam troška prikrášená, ako som už povedal.

- 1) **Pán Huckleberry, moja prvá otázka patrí Vám samotnému, ako by ste sa charakterizovali a skúste nám prípadne opísať aj váš výzor?**
- 2) **Pán Huckleberry, váš módnny imidž je neprehliadnuteľný a neodolateľný zároveň, povedzte mi, nie ste vy náhodou vyznávačom módného štýlu hip – hop a ak sa bude dať aj niečo o tomto životnom štýle?**
- 3) **Pán Huckleberry, dovoľte mi, aby som sa ešte pristavila pri vašom“ kvetnatom“ slovníku. Skúsíte si spomenúť, kedy ste naposledy použili slovičko „prosím“?**

Ladislav Švihran: Knihy na dračku...

3 rýchle otázky pre Finna na záver rozhovoru:

- a) Kto je Mojžiš a čo si o ňom myslíš?
- b) Čo si myslíš o modlení?
- c) Poznáš liek na smútok?

Odpovede:

- a) Tak Vám to rozpoviem: Po večeri si priniesla knihu a začala mi čítať o Mojžišovi v rákosí a ja som mal uši nastražené, aby som sa o ňom čo najviac dozvedel. Lenže potom z nej vyšlo, že Mojžiš je dávno mŕtvy, a tak som už nebol zvedavý, mŕtvi mi môžu byť ukradnutí.
- b) Hovorím si, keď si človek môže všetko vymodliť, prečo si diakon Winn nevymodlí naspäť peniaze, čo prerobil na prascoch? A prečo si vdova nevymodlí tú striebornú tabatierku na šňupavý tabak, ktorú jej ukradli? A slečna Watsonová prečo nemôže stučniť? Veru nie, hovorím si to je len taká povedačka.
- c) Potom idem spať. Keď vám je smutno, niet lepšieho spôsobu, ako zabiť čas. Smútok takto dlho nevydrží a raz-dva prejde.

Milý Huck, ďakujeme za rozhovor a zoznámenie i predstavenie, tu je darček ako odmena pre Teba. (pripravíme si pre účinkujúceho darček). Môžeš sa posadiť a občas nám pomôcť s prácou. Deti, istotne, keď ste Hucka, počúvali, tak ste niečo zbadali, alebo aj možno nie, ale ja by som sa chcela pristaviť práve pri tom...čom, no predsa jeho slovníku. Tu v klobúku

mám vypísané slová, ktoré sa často vyskytujú v knihe, o ktorej sa spolu dnes rozprávame. Každý z vás si vyťahne jedno slovíčko, alebo aj viac, uvidíme, ako nám to vyjde, a skúsi mi vysvetliť, čo to slovko znamená, nebojte sa trepnúť aj prvé, čo vám príde na rozum, čo myslíte, že by to mohlo znamenať. Myslím, že keď nič iné, tak sa zabavíme.

PRÍLOHA č. 2: Slová

Vysvetli význam týchto slov:

korheľ, kliať, bôb, ostýchavá, ucholak, pijatika, telegraf, šarlatán, náprstok, zráz, vraštil, skyva, sekírovať, pustovník, zadumaný, plytčina, platan, fňukal, sklúčený, pisár, previnilec, taľafatka, chmáry, pustovníctvo, hieroglyfy, detektív, pehy, nemastný-neslaný, pastor, plť, kanoe, demižón, mosadz, učeň, kormidelník, šinie

Tak vidím, že veľa slovám rozumiete, veľa vám nič nehovorí, ale nebojte sa, ja som na tom podobne ako vy, neveríte, tak napríklad: *sitcom, franina, telína, decák, vegetovať, vegetiť, samka, samoška, klapačka, sms, chlebáreň...* á, že vy im rozumiete, tak to som naozaj rada, lebo priznám, ja, niektorým slovám áno a niektorým celkom nie. A prečo som to spomenula teraz a tu, už som vám dnes niekoľkokrát čítala text, a aj sme si spolu vytvorili Hucka, a aj sme o tom ako vyzeral hovorili. Tak práve do tohto textu, namiesto bodiek v texte doplňte niektoré z týchto slov, ktoré som vám spomínala, alebo vám ešte pre inšpiráciu nejaké ukážem. A vy, podľa znenia textu a toho aké slovko tam podľa Vás chýba, doplníte, tieto nové slovíčka. A uvidíme, ako sa nám text zmení.

PRÍLOHA č.3: Text

Krátko nato sa Tom stretol s mladistvým páriom mestečka Huckleberry Finnom, synom miestneho opilca. Huckleberryho sa báli a úprimne nenávideli všetky matky, pretože bol , lahtikársky, nevychovaný a – a najmä preto, že všetky deti ho nesmierne obdivovali, nesmierne masy vyhľadávali jeho zakázanú spoločnosť a túžili sa mu vyrovnáť. Tom nebol výnimkou – aj on mu závidel prenádhernú a mal prísny zákaz hrať sa s ním. Preto sa s ním hrával pri každej príležitosti. Huckleberry nosil po dospelých, ktoré boli večne v rozpade a večne na franforce.

Z klobúka, ozrutnej trosky, bol vytrhnutý kusisko v tvare polmesiaca. Kabát, ak ho vôbec mal, mu padal takmer k pätám a zadné gombíky mal hlboko pod pásom. sa držali na jednom traku, pudlo sa mu plantalo až medzi kolenami. Ak ich nemal ohrnuté, rozstrapkané okraje sa mu vláčili v prachu.

Huckleberry si mohol ísť, kam chcel a kedy chcel. Za pekného počasia prespával na priedomiach, a keď pršalo, v prázdnych sudoch. Nemusel chodiť ani do školy, ani do kostola, nikto mu nebol pánom, nikoho nemusel Mohol sa chodiť kúpať a chytať ryby, kde chcel, kedy chcel a ako dlho chcel. Nikto mu nezakazoval biť sa. Aj hore mohol byť, dokedy chcel. Z chlapcov býval prvý, kto chodil na jar bosý a posledný, kto sa na jeseň obúval. Nemusel sa umývať, nemusel chodiť v čistom. Vedel prenádhorne Slovom, mal všetko, čo robí život Taký bol jednomyselný názor všetkých utláčaných, obmedzovaných, slušných chlapcov žijúcich v mestečku.

A to je koniec tohto rozprávania. Keďže sme dnes chceli rozprávať o osudoch dvoch chlapcov, mali by sme aj nejako skončiť, keby sme zašli o kúsok ďalej už by to nebol príbeh chlapcov, ale dospelých mužov. A tak nechajme chlapcov chlapcami, nechajme ich snívať

vlastné sny a prežívať ďalšie dobrodružstvá a možno ich stretne v našich vlastných životoch, ale to už sú celkom iné príbehy....

Použi tieto slová v texte:

*imidž, didžej, byť trendy, pracháč, dospelák, brutálne dobrý, first class, super, brutál, bombové, prachy, lepiť, botasky NIKE...
... prípadne iné vhodné slová zo slovníka, ktorý používate.....:-)*

Deti, dnešné naše stretnutie sa končí, teší ma, že som sa s vami stretla a zoznámila, že ste mi dali príležitosť, predstaviť vám Hucka. Čo dodať na záver, no na záver zvyčajne zvoní zvonec (môžem zazvoniť) tak zazvoním, ale ja som urozprávaná a už keď mi tu dali slovo, tak ešte úplne na záver som pre vás objavila básničku a venujem vám ju, ako spomienku na dnešné naše stretnutie a môžete si ju vyvesiť v škole na nástenke.

Sedem divov sveta

**Ivana Ćelienová, Iveta Weissová, Anna Hrušková,
Verejná knižnica M. Kováča, Banská Bystrica**

Úvod:

Predstavenie Verejnej knižnice Mikuláša Kováča

Úloha:

Priblížiť žiakom život a dielo Vojtecha Zamarovského.

Cieľ:

Oboznámiť účastníkov podujatia so siedmimi divmi sveta staroveku, s novými divmi sveta a divmi Slovenska. Získanie zručnosti pri vyhľadávaní informácií v knižničnom fonde.

Čas: 45 min.

Veková skupina: 6 – 9 ročník ZŠ

Pomôcky:

Výkres, pero, lepidlo, nožnice, výstrižky, kniha, dataprojektor, premietacie plátno, PC

Priebeh podujatia:

1. Predstavenie - Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici.
2. Vyriešenie rébusu - meno spisovateľa
Vojtech Zamarovský - CHOJTEV AÝZRAOVSKM
3. Prezentácia v Power Pointe –
Vojtech Zamarovský – život a dielo autora
4. Power Pointe – Sedem divov sveta
5. Vyriešenie tajničky – SEDEM DIVOV SVETA

6. Práca s knihou – vyhľadávanie divov sveta v siedmich skupinách
7. Odprezentovanie získaných informácií
8. Predstavme si nové divy sveta a divy Slovenska
9. Zázračné číslo sedem

Použitá literatúra :

Russell Ach: Veľké divy sveta
Internet
Knižný fond

Záver:

Návrhy žiakov na ôsmy div sveta a Slovenska.

Básnička Ti pomôže

Veronika Chorvatovičová, Knižnica J. Fándlyho v Trnave

Literárna hodina o živote a tvorbe spisovateľa Daniela Heviera

Vekové určenie: žiaci 5. ročníka ZŠ

Zameranie: predstaviť deťom poéziu a prózu Daniela Heviera

Pomôcky: knihy Daniela Heviera na výstavu – všetky, ktoré sú k dispozícii v knižnici, súťažné texty, doplnovačka

Metodické pokyny:

Súťažný text môžeme deťom prefotiť a môžu pracovať samostatne alebo im text čítame a skryté názvy hľadáme spolu. Rovnako aj doplnovačku môžeme prekresliť na veľký výkres, baliaci papier, či použiť zotieraciu tabuľu alebo im doplnovačky rozmnožíme a pracuje každý sám.

Milí žiaci,

školské brány sa otvorili len pred niekoľkými dňami a nás veľmi teší, že už dnes vás pani učiteľka priviedla k nám do knižnice.

Na dnešnom stretnutí si niečo zopakujeme z predchádzajúcich ročníkov, keď ste ešte navštevovali 1. stupeň základnej školy. Už zopár dní si zvykáte na 2. stupeň, nové pani učiteľky, nové predmety. Štyri roky ste používali čítanku a v tomto roku sa táto učebnica zmenila na literatúru. Človek, o ktorom si dnes budeme rozprávať je z oblasti literatúry.

Iste mi budete vedieť odpovedať na otázku - kto píše knihy? *deti odpovedajú spisovatelia*

Áno. A ak niekto píše rozprávky, hovoríme o ňom, že je kto? *deti odpovedajú rozprávkár*

Ak niekto píše básne, hovoríme o ňom, že je kto? *deti odpovedajú básnik*

Ak niekto knihy ilustruje, tak je...- *deti odpovedajú ilustrátor*

Ak niekto knižky prekladá, tak je... *deti odpovedajú prekladateľ*

Ak niekto knihy vydáva, tak je... *deti odpovedajú vydavateľ*

Všetko, čo sme tu teraz spomenuli, dokáže človek, ktorého ste možno niekedy už stretli na besede, možno ste ho videli v televízii, ale mohli ste o ňom čítať aj v časopisoch. Dokonca možno raz, keď budete študovať na vysokej škole, bude aj vašim učiteľom. Ten človek sa volá Daniel Hevier a obľúbeným spisovateľom sa nestal zo dňa na deň.

Narodil sa v taký zvláštny deň, keď si deti chystajú čisté topánky. Viete, aký je to deň?

Správne. Narodil sa 6. decembra 1955 v Bratislave. Ako rásťol, začal objavovať knihy a stal sa čitateľom. Keď bol vo vašom veku, prečítal veľa kníh. Čítal dobrodružné aj romantické príbehy, knihy o športe, ale aj rozprávky a básničky.

Predstavte si, že mal len 15 -16 rokov a už začal pracovať vo veľmi známom vydavateľstve, ktoré možno poznáte. Je to vydavateľstvo Mladé letá. Tá práca sa mu tak páčila, že keď vyrástol a vyštudoval, rozhodol sa založiť nové vydavateľstvo. Spolu s Máriou Števkovou a výtvarníkom Svetozárom Mydlom založili vydavateľstvo BUVIK, ktoré začalo vydávať knihy pre najmenších čitateľov, teda škôlkárov. Knihy z tohto vydavateľstva spoznáte podľa tohto panáčika. Niektomu hovorí, že je to strašidielko, ale je to taký usmievavý panáčik. Prvé knihy, ktoré vyšli v tomto vydavateľstve boli **Buvirozprávky** od Daniela Heviera, ktoré vyšli pod názvom **Nám sa ešte nechce spať**. Kniha mala veľký úspech. Aj v čítanke na prvom stupni ste sa s nimi možno stretli, prípadne vám ich čítali rodičia. Napr. **O sloníkovi, ktorý sa nechcel prikryť uchom, O králikovi, ktorý nechcel spať v kúzelníckom cylindri, alebo O sopke, ktorá nechcela odpočívať**. Mala také zvláštne meno. Popocatepetl. Kniha mala taký úspech, že vyšli i jej ďalšie pokračovania. **Nám sa už zasa nechce spať 2. časť** a **Nám sa ešte stále nechce spať - 3. časť**.

Deťom ukážeme panáčika Buvika na knihách, ktoré máme k dispozícii na výstavke.

Daniel Hevier si však uvedomil, že deti rastú a aj tie väčšie deti chcú čítať. Založil teda vydavateľstvo, ktoré vydáva knihy pre vás, ale aj pre dospelých. Pomenoval ho podľa svojho priezviska HEVI. Jeho značka je dúha na dvoch rukách.

Ukážeme deťom knihy od Daniela Heviera z vydavateľstva HEVI.

Daniel Hevier má veľmi rád humor a s humorom píše aj knihy. Má veľmi rád jeden americký seriál. Skúste uhádnuť, ktorý?

Deti hádajú...

Sú to Simpsonovci. A viete prečo? Páči sa mu, ako riešia problémy v rodine vždy s humorom. A humorne sú ladené aj básne, ktoré si teraz prečítame.

Vyvoláme si postupne štyri deti, ktoré čítajú básne z knihy Fúzy od čokolády.

Robot a robotka – číta chlapec, **Baloniáda** – číta dievča, **Loptáčik** – číta chlapec, **Ako kreslia deti** – číta dievča.

Po prečítaní každej básne ukážeme deťom aj obrázok.

Všetky tieto básne sú určené deťom 1. stupňa, teda mladším čitateľom. Nachádzajú sa v knihe **Fúzy od čokolády**, ktorú Daniel Hevier nielen napísal, ale aj sám ilustroval. Už od detstva mal rád čokoládu. Až tak veľmi, že dostal zaujímavú prezývku, dokonca trojslovnú. Volali ho Dánes Mánes Čokoládes. Keď vyrástol, zaľúbil sa a oženil, zistil, že aj jeho manželka Maruška má veľmi rada čokoládu.

A keď sa im postupne narodili tri deti, aj tie mali vo veľkej obľube čokoládu. Vlastne ako všetky deti na svete. A tak vznikla táto kniha pre všetkých maškrtných čitateľov.

Ale vy ste už povyrástli a preto tu máme aj básne pre vás, žiakov 2. stupňa ZŠ. Názov prvej básne určite uhádnete. Mnohí dospelí vravia, že zlé deti prídu kam? *Deti odpovedajú do pekla*

Zlé deti prídu do pekla

Zlé deti prídu do pekla,
tam bude iba škola,
slovenčina a matika
a stále dookola.

Nebudú vôbec prázdniny.
Z prestávok iba malá.
„Prečo som sa ja hlupaňa
na hodinách smiala.“

Šéf čertov, istý Lucifer,
v tej škole bude školník.
Týždeň bude mať osem dní,
no ani jeden voľný.

Zlé deti prídu do pekla,
čakajú na ne muky.
Od diktátov si zoderú
po lakte svoje ruky.

V jedálni budeš musieť zjesť
polievky celú misu.
Pod lavicou si poplačeš:
„Ach, kdeže prázdniny sú!“

Najhoršie je však na koniec,
len teraz začne mela.
Do toho pekla prídu aj
najhorší učiteľia.

Vaša pani učiteľka patrí medzi tie dobré pani učiteľky, lebo vás sem dnes priviedla.

Druhú báseň zložil Daniel Hevier o koncerte. Mali ste už v škole výchovný koncert? Deti odpovedajú áno alebo nie.

Na koncerte môžeme vidieť a počuť spevákov i hudobníkov. Aké hudobné nástroje poznáme? *Deti menujú husle, violu, gitaru, kontrabas, harfu, činely, triangel, bubon*

Naša druhá báseň sa volá **Výchovný koncert**

Bola tam celá škola, všetky decká,
sólita prišiel kvôli tomu z Grécka.

Obecenstvo však ďalšie pikle kulo.
Z troch hudobníkov zostalo len duo.

A žiaci boli poslušní a milí,
len kým sa na stoličku usadili.

Keď prišli strely s paprikou a soľou,
aj z toho dua ostalo len sólo.

A keď sa majstri dotkli husiel slákom,
začal sa súboj Hudba proti Žiakom.

Posledný hráč, ó, robil, čo sa dalo,
aby sa ďalej virtuózne hralo.

Domáci dupú, ostreľujú hostí.
Darmo sa školník hnevá, že sú sprostí.

Lotri ho ale prekvapili peckou.
Praskli mu nervy a tiež struny éčko.

Ten malý chlapík, čo hral prvé husle,
ten samý prvý za kulisy ušiel.

Posledné tóny Beethovena slabli,
tentoraz opäť vyhrali tí diabli.

Z kvarteta zostalo len trio.
Statočne bráni rytmus s harmóniou.

Znova sú žiaci tichí ako ovce.
Skončil sa jeden nevýchovný koncert

Pri tretej básni si budeme pomáhať. Keď vám ukážem rukou, budete hovoriť tieto verše: **Keď nebudeš dobrý, tak ťa zjedia bobry.** *Ukážeme deťom rukou a oni zarecitujú tieto verše.*

Keď nebudeš dobrý,
tak ťa zjedia bobry.
To je prvé varovanie.
Nech je z teba rýchlo anjel.
Keď nebudeš dobrý,
tak ťa zjedia bobry.
Ak nebudeš vzorné dieťa,
stlčíeme ťa, zmlátíme ťa.
Keď nebudeš dobrý,
tak ťa zjedia bobry.
Nesmieš skrývať, milý synu,

pod vankúšom výbušninu.
Keď nebudeš dobrý,
tak ťa zjedia bobry.
Musíš makať, milá dcéra,
od rána až do večera.
Keď nebudeš dobrý,
tak ťa zjedia bobry.
Uvedie ťa do života
deckofackovacia rota.
Keď nebudeš dobrý,
tak ťa zjedia bobry.

Štvrtá báseň bude o jednom predmete, ktorý nosia väčšinou dievčatá na ozdobu. Býva to lesklé, zlaté, farebné. No niekedy to nosia aj chlapci v jednom uchu. *Deti hádajú...*
Uhádli ste! Sú to náušnice. Aj Daniel Hevier si to na chlapcoch všimol a vznikla z toho táto báseň.

Náušnica

Mám to v suchu! Mám to v suchu!
Nosím náušnicu v uchu.
Mama sa však tvári kyslo
a hovorí: „Ty si číslo.“

Babka sa len prežehnala
a rýchlo ma z domu hnala.
Zakvíliila: „Milé dieťa,
čo sa blíži koniec sveta?“

Tatko užíva svoj slovník:
„Ty raz skončíš v polepšovni.
Vedel som, že nie si anjel.
Chýba ti len tetovanie!“

Len dedko ma nechcel týrať.
Je to vyslúžilý pirát.
Pritisol ma k svojmu lícu.
Mal tiež v uchu náušnicu.

Už sme si zarecitovali básničky pre menších i väčších čitateľov. Daniel Hevier nezabudol ani na nás – rodičov. Napísal pre nás báseň, aby sme sa vás nebáli.

Nebojte sa detí

Nebojte sa detí,
že si farbia vlasy,
a nekrúťte hlavou,
aké sú to časy.

Možno iba preto
hádzu delobuchy,
nech si ich už všimnú
tí, čo sú k nim hluchí.

Že vám trhá uši
ten ich heavy metal?
Nehovorte, že sa
blíži koniec sveta.

Máte strach, že na vás
prak vyťahnu z vrečka?
Nebojte sa detí,
veď sú to len decká.

Strachu je venovaná aj ďalšia tvorba Daniela Heviera. Knižka **Strašidelník**, s podnázvom Protistrašidelná knižka pre ne/bo/jácne deti. V nej sa dozvieme, čoho všetkého sa bojíme my – dospelí. *Čítame deťom s. 22 Čoho sa boja dospeláci.*

O Danielovi Hevierovi sme sa už dozvedeli veľa nového, ale ešte som vám neprezradila, že má doma psíka s menom Konor. Presne o ňom napísal knihu: **Konor** s podnázvom **Malý psík s**

veľkým menom, na konci je aj fotografia ich psíka. Možno budete vedieť povedať, aký je to vodiaci pes. *Deti odpovedajú.*

Áno. Všetky vodiace psy môžu ísť tam, kam ide ich nevidiaci pán. Napríklad do autobusu, do obchodu, do kaviarne. Tieto psy nenosia náhubok, lebo ak niečo nevidiacemu spadne, dvihnú to. Daniel Hevier napísal i knihu **Psík, ktorý chodí do práce**, v ktorej sa o vodiacich psoch dozviete viac.

Už sme si zarecitovali, zistili sme, že čítať ste počas prázdnin nezabudli. Teraz vyskúšame váš zrak a sluch. Pomôže nám i táto výstavka kníh.

Budem čítať text a vy ak začujete názov knihy, ktorú vidíte na výstavke, zvoláte „áno“, čo bude znamenať, že vidíte knihu s týmto názvom. Pozorne počúvajte:

Máš 10 možno 11 rokov, vieš čítať, písať, počítať, vymýšľať stále nové veci. Pred pár rokmi, keď si sa narodil, začal si objavovať svet. Videl si preveľký svet a možno si našiel aj krajinu, ktorá sa volá Krajina Zázračno. V krajine snov sa ti určite zapáčilo, a možno si si v nej zahral aj futbal s papučou. Ak v zázračnej krajine navštíviš ZOO, nezabudni, nevyplazuj jazyk na leva. A ak budeš hľadať pána krajiny, maj oči napozore, pretože pán kráľ naháňa kráľika. Aj v zázračnej krajine občas prší, preto treba so sebou nosiť skladací dáždnik. Počas prechádzky jarnou lúkou môžeš stretnúť trinásť pochodujúcich čajníkov, a ak čajníky nestretneš porozmýšľaj, kam chodia na zimu zmrzlinári.

Knížný rytier hradnej krajiny

Alena Javorková, Oravská knižnica A. Habovštiaka, Dolný Kubín

Úloha:

- predstaviť knihy povesti, využitie zvukových efektov (nahrávky dobových piesní, fanfár a pod.), využitie dobových kostýmov a rekvizít (šaty, meč)
- vzbudiť u detí II. stupňa ZŠ a nižších ročníkov gymnázií záujem o povesti, historické postavy z dejín (Juraj Jánošík, Alžbeta Bábthoryová, Thurzovci.....)
- rozvíjať ich predstavivosť – deti si vytvoria vlastnú mapu hradnej krajiny, geografické schopnosti – podľa stručnej charakteristiky a krátkej ukážky povesti doplnia na mape hľadaný hrad
- chlapcom predstaviť pre nich menej obľúbené povesti

Veková skupina: pre deti II. stupňa ZŠ, nižšie ročníky gymnázií – 5.-6. ročník

Počet detí: 20-25, súťažia hlavne chlapci/ dostanú žlté vstupenky/

Minutáž: 45 minút *(keď sa použije papierová mapa na dlážku namiesto kvízu je potrebný čas viacej ako hodina)

Pomôcky:

Nástenná mapa hradov Slovenska (alebo čistá mapa Slovenska - deti budú dopĺňať názvy hradov), obálky s otázkami do prvého kola, do druhého kola 9 obálok s knihami povestí, prípadne časopisy s ukážkami povestí/ Moje prvé noviny/, prípadne knihy s fotografiami hradov, flipchart, papier na písanie výsledkov, fixy,

* vyrobená papierová mapa Slovenska hradov a zámok (väčší formát – kladie sa na dlážku- jej hrací plán vyzerá ako Človeče nehnevaj sa + kocky a figúrky z tejto hry, hrady sú v krúžkoch označené číslicami aj názvami, táto mapa sa môže využiť na prvé v poradí kolo namiesto kvízu - keď hráči hodia, dvorná dáma číta k uvedenému číslu pripravenú

ukážku * - táto časť vyžaduje viac času, na akciu vyrobené vstupenky do Hradnej krajiny – dvojfarebné (6 žltých a ostatné biele – rozdelenie detí do prvého kola)

Knihy: Veselé potulky po Slovensku: Štefan Moravčík, Knihy povestí Antona Mareca. J.C.Hronského, Jána Domastu, Márie Ďuríčkovej, Antona Habovštiaka, encyklopédie hradov Slovenska

Rekvizity: šaty pre hradnú pani (nemusia byť, deti sú z kostýmu však uveličené), Meč na pasovanie za rytiera, pasovací list, trón (stolička) pre víťaza, prípadne plášť a koruna, kulisa- vstupná brána hradu alebo papierová maketa hradieb s obrázkami hradov Slovenska.

Zásady: primeranosť, názornosť, postupnosť, nadväznosť, cieľavedomosť

Metódy: slovné: opis, vysvetlenie, rozhovor, rozprávanie, ukážka, názorné: ukážka rekvizít, obrázku, zvukovej nahrávky, predvedenie, mrvné: pochvala, povzbudenie, sladká a knižná odmena.

Metodický postup:

Pripravíme si pomôcky, rekvizity, prostredie, hradná pani si potrebuje vytvoriť imaginárnu pomocnú hradnú družinu (dvorné dámy, ktoré jej budú nápomocné ako porota, pestúnka z radov dievčat v hľadisku bude dávať pozor na časové limity jednotlivých kôl) deti usporiadame do polkruhu, môžu sedieť aj na koberci, lepšie sa im budú sledovať názorné ukážky, súťažiaci budú lepšie počuť.

1. kolo: 6 chlapcom pri vstupe do Hradnej krajiny rozdáme žlté vstupenky- budú súťažiť v prvom kole o prvé 3 miesta vo vedomostnom kvíze o slovenských hradoch, v ktorom budú hádať názvy kníh o povestiach alebo mená autorov týchto povestí, otázky sú obodované, časový limit na prvé kolo je 15 minút.

2. kolo má časový limit 15 minút, prví traja súťažiaci z prvého kola si vyberajú na paneli obálky s knihami. Z knihy prečítajú krátku ukážku povestí k hradu, prípadne nájdu v knihe namiesto textu obrázok hradu, ktorého názov hádajú. pokiaľ by nastal problém s hádaním názvu, hradná pani pomôže doplnovačkou, na povestovej mape zaznačia jeho názov, postupne sa vystriedajú všetci 3 súťažiaci, ktorý z nich nazbiera v časovom limite najviac bodov, sa stáva Knižným rytierom Hradnej krajiny. Hradná pani ho slávnostným sľubom pasuje do stavu rytierstva, vysvetlí mu zásady stavu knižného rytierstva (pravidelná návšteva knižnice, veľa požičaných kníh, motivovanie svojich kamarátov k čítaniu a pod.) Všetci 6 súťažiaci dostanú po malej odmene, knižný rytier knihu povestí a pasovací list.

* Nie vždy pri výbere súťažiach natrafíme na deti, ktoré sú ochotné a schopné nahlas čítať, môžu mať poruchy čítania – nevieme o tom, môžeme to riešiť vstupom hradnej pani, ktorá prečíta povesť alebo obrázkom hľadaného hradu, prípadne zapojíme dvornú dámu.*

* Kým dvorné dámy vyhodnotia jednotlivé kolá, hradná pani zapojí do diania aj obecenstvo - číta názvy kníh povestí, dobrovoľníci dopĺňajú autorov, prípadne na panel dobrovoľník podľa čítaného opisu vzhľadu rytier, na poskytnutý papier kreslí svoju predstavu rytiera*

Pravidlá hry Slovenské hrady a zámky (6 hráčov) - papierová na dlážku

Bratislavský hrad – štart hry

Pred začiatkom hry hod kockou určí, v akom poradí budú hráči štartovať. Začína hráč, ktorý hodí najvyššie číslo a ostatní potom nasledujú v smere hodinových ručičiek. Hráč, na ktorého pole vstúpi figúrka iného hráča, je vyhodенý a musí sa vrátiť späť na štart.

1) Devín

V časoch veľkomoravskej ríše bol hrad jedným z hlavných sídiel. Podľa tradície tu v roku 863 začali svoje dielo slovanskí vierozvestcovia Cyril a Metod. *Hráč sa posunie o 9 polí vpred!*

2) Červený kameň

Podľa povesti dobré víly preniesli rozostavaný hrad na dnešné miesto z protíahlého vrchu Kukla. *Hráč hádže ešte raz!*

3) Smolenice

Hrad vraj dostal meno podľa smoly, ktorá sa smoliarovi rozliala z voza, keď doň narazil jeleň prenasledovaný lovcami. *Hráč má smolu, stojí 2 kolá!*

4) Čachtice

Hrad sa spája s krvilačnou čachtickou paňou – Alžbetou Báthoryovou, ktorá tu vraždila mladé devy a kúpala sa v ich krvi. Nakoniec bola odsúdená a väznená v tomto hrade.

Hráč stojí, dokiaľ sa mu nepodarí hodiť 6!

5) Beckov

Podľa povesti je pomenovaný podľa dvorného šaša Becka, ktorému tento hrad postavil Ctibor zo Ctiboric. *Hráč sa vráti na štart!*

6) Trenčín

Tento hrad sa preslávil ako sídlo Matúša Čáka Trenčianskeho, povesť hovorí, že hradnú studňu do skaly vyhlbil Turek Omar, aby tak získal slobodu pre Fatimu. *Hráč ide o 5 polí vpred!*

7) Strečno

V blízkosti hradu do roku 1937 čneli z Váhu 2 skaly- postrach pltníkov- Margita a Besná. Meno dostali po krásnej Margite, ktorú macocha zhodila zo skaly. *Hráč sa vráti o 6 polí späť!*

8) Oravský hrad

Na hrade vraj straší nielen Biela pani, ale aj Čierna pani. *Hráč hádže kockou, ak mu padne párne číslo, ide o 6 polí vpred, ak nepárne číslo, ide späť na štart!*

9) Likava

Na hrade bol vraj väznený Juraj Jánošík a zanechal tu odkaz, kde ukryl nazbierané dukáty. *Hráč hádže ešte raz!*

10) Blatnica

Podľa povesti tu bol zamurovaný mních so zámkom na ústach, lebo nedodržel svedné tajomstvo. *Hráč stojí 4 kolá!*

11) Bojnice

V jeho parku rastie najstarší strom na Slovensku, ktorú vraj podľa povesti zasadil Matúš Čák. *Hráč ide o 12 polí vpred!*

12) Nitra

Vraj na tomto hrade dal knieža Svätopluk svojim 3 synom lámať zviazané prúty, aby im ukázal, že ak zostanú jednotní, budú silnejší. *Hráč hádže ešte raz, posúva sa o dvojnásobok hodeného čísla!*

13) Banská Štiavnica

S týmto hradom sa spája povesť o bohatej a zhýralej Barbore Rosslovej, ktorá sa spojila s diablom v podobe veľkého čierneho psa. *Hráč hádže ešte raz, ale ide opačne!*

14) Fiľakovo

Hrad bol vraj podľa povesti nazvaný podľa lúpežného rytiera Fulka, ktorý zbíjal v okolí arazil falošné mince. Skončil ako vydedenec. *Hráč stojí 3 kolá!*

15) Muráň

Na hrade sídlila Mária Séčiová, nazývaná Muránska Venuša, bola známa svojou krásou, odvahou v boji proti cisárskym vojskám. *Hráč ide o 7 polí vpred!*

16) Čičava

Na hrade sa vraj uchovávala Kniha Iží a luhárov z celého Uhorska, keď sa o tom dopyčul Ján Zápoľský, na hrad zaútočil, knižnicu podpálil, ale knihu nenašiel. *Hráč ide opačným smerom, kým sa nedostane ku štartu!*

17) Zborov

Hrad sa vola aj Makovica. *Hráč hádže kockou, ak mu padne nepárne číslo, ide o 10 polí späť, ak párne, ostatní hráči stoja!*

18) Šarišský hrad

Hrad je z povesti známy nešťastnou láskou medzi dcérou pána hradu Alžbetou a pohanským vodcom Kundom. *Hráč ide o 15 polí dozadu*

Spišský hrad – je cieľ

Je to najväčší hrad v strednej Európe, ukrýva vraj poklad uhorského kráľa Jána Zápoľského. *Do cieľa sa posledný hráč môže dostať, len ak hodí presne toľko, koľko políčok zostáva.*

Krajina zvukov

Eva Tichá, Jana Valičková, Krajská knižnica Žilina

Povedzme, že by niekdo putoval svetom a prišiel do nádhernej krajiny, zabýval sa a bol by v nej šťastný. Keď sa vráti domov, rozprával by o nej, nabádal alebo prosil, aby sa išli všetci pozrieť na ňu. Človek má potrebu podeliť sa s ľuďmi o svoj šťastný zážitok i o svoje pravdivé poznanie.

Tvrdí sa: „Bez hudby nie je život“. To už nie je pravda, bez hudby sa dá žiť, ale možno žiť bez hviezd a bez kvetov. Dokonca i na púšti sa dá prežiť... Ale tí čo majú oči, by predsa len mali vidieť kvety, keď už na tomto svete rastú.

Povieme si peknú rozprávku O Krajine zvukov.

Kde bolo, tam bolo, bola raz jedna krajina. Nebola to obyčajná krajina, pretože mala dve kráľovstvá. Kráľovstvo hudby a Kráľovstvo lomozu. A keďže v tejto krajine nikdy nebolo úplné ticho, volala sa Krajina zvukov.

J.Hatrik:Medzi trpaslíškmi /Hudobná ukážka č.1/4813V/

Raz do tejto krajiny zablúdili dve deti, Barborka a Jarko. Chodili, blúdili horami, dolinami, až sa dostali ku dvom veľkým dreveným bránam. Jedna viedla do Kráľovstva hudby, druhá do Kráľovstva lomozu. To, ale deti nevedeli. Ako tak pred nimi stáli, nevedeli sa dohodnúť, ktorú z nich otvoría ako prvú. Začali sa hlasno škriepiť. Tu sa stal div divúci. Jedna z brán sa otvorila. Deti boli zvedavé a tak vošli dnu. Ocitli sa v Kráľovstve lomozu. Vládal tu kráľ Hluk,

všetci poddaní okolo búchali, kričali, trúbili, trieskali a očividne sa im to páčilo. Barborka a Jarkom nepočuli vlastného slova. V poslednej chvíli sa im podarilo prejsť zatvárajúcou sa bránou. "Och to boli nepríjemné zvuky!" povedali deti.

Zvuk má storaké podoby. Prijemné, drásajúce, čisté, zmiešané, slovom, môžeme si z nich vyberať, čo sa nám páči, prípadne, čo potrebujeme. Zvuk je všetko, čo počujeme. V ruchu denného života počujeme lomoz, hrmenie, sykot husy, úder a pod. To sú zvuky nehudobné, ktoré nemôžeme zaspievať. Hudba používa iba zvuky ušľachtilé, lahodné, čisté zvuky merateľné výškou.

Tu môžeme urobiť predel a zahrať si túto časť rozprávky.

Sounds of Whales originálne nahrávky spevu a zvukov veľrýb /Hudobná ukážka č.2 Magazín Koktail/

The Sea – ezoterická hudba/Hudobná ukážka č.3/kazeta č.660/

Peter Nagy a deti – Bobi /Hudobná ukážka č3 a CD 957/1

Hudba sa prirovnáva k maliarstvu, o čom svedčia mnohé hudobné diela. Má mnoho spoločného s básnictvom, literatúrou, divadlom. I jej obrazy môžu byť také sýte a živé, ibaže používa iné výrazové prostriedky – nie slová, ani farby, ale tóny.

Hudobná reč je pochopiteľná a prístupná každému, nielen hudobníkom a milovníkom hudby, ale aj malé deti hneď rozlíšia smutnú hudbu od veselej a nikdy si nepomýlia hudbu uspávanky s hudbou pochodovou alebo tanečnou.

Zvuk určitej výšky, hlasitosti, farby a trvania sa nazýva tón, a to je už prvok čisto hudobný. Tóny to sú zvuky určitej výšky, keď sa spoja s rytmom vzniká hudba. Na tóne môžeme rozoznať štyri vlastnosti: výšku, dĺžku, silu a farbu.

Kráľovstvo lomozu - všetky deti vydávajú zvuky, buchoty, suchot papierov, vrzgot stoličiek... To boli zvuky nehudobné a tie sa nedali počúvať.

Tak Barborka a Jarko už spoznali Kráľovstvo lomozu a nepáčilo sa im tam. Teraz stáli pred druhou bránou, ale ako ju otvoriť? Bola zamknutá. Chýbal kľúč, ale obyčajný kľúč do nej nepasoval. Ako sa tak rozhodovali čo urobiť, zbadali, ako sa od kľučky tiahne päť strieborných nitiek rovno pod krik. "Čo to môže byť" pýtali sa deti. To boli nitky pavúčika snováčika /notová osnova/, ktorý býval pod krikom. Vedľa neho ležal pokrútený slimáčik s akýmsi zvláštnym uškom a fajočkou /huslový kľúč/.

Ten slimáčik vyzeral ako kľúčik, ale taký zvláštny čarovný. A veru aj bol a volá sa kľúčik huslový. "Skúsme s ním odomknúť bránu!" zvolali deti. A stal sa zázrak. Brána sa otvorila. Ocitli sa v Kráľovstve hudby, kde nepočuli žiadne treskoty, buchoty. Tu kraľoval kráľ Rytmus a kráľovná Melódia.

Rytmus je základným prvkom hudby, je určovateľom hudobného pohybu. Rytmus má človek vrozený. Je priam pudový a súvisí s mladosťou, lebo uvoľňuje prebytok energie mladého tela. Rytmus je najdôležitejší aspekt hudby. Hoci môže jestvovať sám osebenapríklad v africkom bubnovaní –rytmus bez melódie alebo harmónie sa vo vážnej hudbe vyskytuje veľmi zriedka. Hudobný rytmus pomáha spievať text. A trvanie tónov má v hudbe veľmi veľký význam.

Rytmus, melódia a harmónia sú hlavné zložky hudby. Dobrá hudba je vždy opatrnou

kombináciou všetkých troch.

Melódia je dušou hudby. Melódia je jednohlasne vyjadrená hudobná myšlienka, skladá sa z tónov rozličnej výšky. Nemôže existovať bez rytmu a v skladbe vážnej hudby ju zvyčajne sprevádza harmónia

Melódia má vždy nejaké tempo a to spolu s rytmom, ktorý sa považuje za úplne prirodzenú a v podstate najvlastnejšiu schopnosť človeka, vytvárajú jednotu vo vyjadrení hudobného obsahu

Rytmus v hudbe sa prejavuje striedaním tónov rôznej dĺžky, zložených z prízvučných a neprízvučných častí, čím vytvára pravidelné striedanie dôb, určujúcich skladbe metrickú dĺžku – tempo. Voľba tempa sa aktívne viaže k určitému obsahu.

Mali dve princezné Dynamiku a Farbu. Celým kráľovstvom sa niesli príjemné zvuky, vyludzované ich poddanými – hudobnými nástrojmi. Boli to tóny. Raz sa niesli pomaly, raz rýchlo.

Hovoríme tomu tempo. **(Hudobná ukážka)**

Už sme sa zoznámili s kráľovnou Melódiou, vieme, že môže byť veselá, tanečná, smutná, pomalá, rýchla, žartovná. Ale kráľovná Melódia nikdy nie je sama. Na prechádzkach po kráľovstve hudby ju vždy sprevádza kráľ Rytmus

Tanečné hudobné dielo, ktoré vytvorili neznámi ľudoví tvorcovia a tradujú sa ústnym podaním z jednej generácie na druhú. Folklor a ľudová pieseň.

Vokálno inštrumentálna hudba spojenie hlasu a nástroja napr. opera.

V hudbe 20. storočia je to tanečná a zábavná **pieseň populárneho žánru**.

Inštrumentálna hudba – hudba interpretovaná na hudobných nástrojoch bez účasti ľudského hlasu napr. serenáda, suita, predohra.

Zbor - súbor spevákov interpretujúcich vokálnu hudbu, každý hlas je zastúpený skupinou spevákov. Rozoznávame mužský, ženský, miešaný, detský. **(Hudobné ukážky)**

Kráľovná Melódia sa pri potulkách po svojom kráľovstve stretávala so svojimi poddanými. Počúvala, ako si pre radosť nielen hrajú na hudobných nástrojoch, ale aj spievajú. Veru častokrát si aj ona nôtila ich pesničku.

Jedného dňa stretla malého šesťročného Ondrejka. Bol veľmi smutný. Kráľovná sa ho spýtala, čo sa mu stalo. Ondrejko jej svojim hlbokým hláskom odpovedal: „Aj ja by som chcel tak pekne spievať ako ostatné deti.“ Kráľovnej prišlo Ondrejka ľúto a povedala: „Pod' so mnou do zámku, uvidíme čo sa s tým dá robiť.“

V zámku Ondrejka vyšetrl pán doktor. Zistil, že Ondrejko často a veľa kričí, až mu hlasok prestal spievať. Málo otvára pri rozprávaní ústa, zúbky primkýna k sebe, a jeho hlasový rozsah bol len dva tóny. „Oj, oj“ povzdychol pán doktor, Ondrejka musíme liečiť! Pekne po poriadku!“

Ondrejko sa v zámku zotavil. Už vedel aké je škodlivé kričať, dával si pozor ako vyslovuje slová. Skamarátil sa s princeznami. Princezná Dynamika ho naučila ako rozprávať potichu a princezná Farba mu ukázala aké kúzla so svojim hláskom môže robiť. Ako s ním môže všeličo napodobniť. Ale Ondrejko sa s nimi najradšej hrával na schovávačku a na ozvenu.

Barborke a Jarkovi sa v kráľovstve Hudby veľmi páčilo. Blížili sa Vianoce a v zámku bolo rušno. Všade sa upratovalo, leštilo, aby sa celý zámok ligotal. Deti nakukli aj do izbičky princeznej Dynamiky. Práve sa chystala zdobiť stromček, len jej chýbali farebné gule.

Princezná Farba dostala hneď nápad. Odbehla do hudobnej školy a požičala si od detí všelijaké noty. Deti už ich poznali a tak ich vďačne požičali princeznám. Tie sa potešili, Barborka s Jarkom im ich pomohli vymalovať, aby na stromčeku pekne žiarili. Princeznám a deťom sa stromček veľmi páčil. Bol krásne farebný a hudobný. To sa pri stromčeku spievalo! Barborka s Jarkom poprosili princezné, či by aj oni mohli pozrieť za deťmi do hudobnej školy. Princezné súhlasili. Keď otvorili dvere, deti práve opakovali všetky tie hudobné kumšty, čo sa naučili.

Deťom predstavíme hudobné nástroje:

Britten, B.: Sprievodca mladého človeka orchestrom /Hudobná ukážka č.14/11 /3399 2str.platňa

Barborke a Jarkovi sa výlet páčil, keď tu zrazu ostalo ticho. Najskôr dlhé, kratšie a len úplne kratučké. Deti kreslili po tabuli akési značky: čo to je, pýtal sa Jarko? To sú pomlčky. Aj v kráľovstve hudby musí byť občas ticho. Ale zrazu sa stalo čosi strašné. Ozval sa hrozny rachot, nastala tma.

To sa v kráľovstve Lomozu hneval kráľ Hluk. Bol taký napajedený, že Barborka s Jarkom od neho ušli a keď zistil, ako im v kráľovstve Hudby páči, rozhodol sa, že sa im pomstí. Čakal len na vhodnú príležitosť. A tá práve prišla, keď boli deti v škole. Kráľ Hluk im pričaroval malého, ale zlého škriatka Pina, ktorý robil deťom všakovaké zbojníctva.

Do pesničky Kohútik jarabý sa zatúlal škriatok Pin a niektoré noty schoval. Deti nemohli pesničku spievať, museli noty doplniť. Ale aký bol ten škriatok zlý. Len čo deti doplnili do pesničky správne noty, zmizli taktové čiary, potom zmizli notám všetky brušká. Až sa deti nahnevali a povedali si, že toho škriatka musia nájsť a dať mu príručku. Pán učiteľ je zlý škriatok, deti majú zatvorené oči a nevidia, keď zotiera z tabule, čo chce. A tak zostalo v triede úplné ticho. Škriatok Pin nevedel, čo má v tej chvíli spraviť. Nato sa začali deti veľmi smiať, pretože pesnička bola zas úplná a mali veľkú radosť. Pin ušiel späť do kráľovstva Lomozu.

V kráľovstve Hudby bolo veselo. Barborka s Jarkom tam boli veľmi šťastní. Všeličomu sa naučili. Vedeli čím sa odomyká každá pesnička, že tie brušká – ušká sú noty, ktoré sa zapisujú do notovej osnovy. A všade vládol poriadok. Keď kráľ Rytmus zavelil, že do jedného taktu sa zmestia dve doby, nemohli sa tam tlačiť tri, a keď povedal, že tri doby, nemohlo ich tam byť ani viac ani menej. Veru kráľa treba poslúchať. Veru aj kráľovná Melódia dodržiavala kráľovské pravidlá. Každá pesnička musela mať hlavu aj päťu.. Ale najviac sa Barborka s Jarkom kamarátili s princeznami. Ale boli hrozivé, keď sa nahnevali. Princezná Dynamika hovorila väčšinou potichu „p“, ale keď sa nahnevala, jej jemný hlások zosycoval „mf“ až bol silný, že si Jarko občas zakrýval aj uši. Ale Dynamika sa nikdy nehnevala dlho, postupne sa ukludnila a stišovala. A princezná Farba? Keď sa smiala zneli flauty, husle, keď bola smutná tak hoboje, alebo klarinet. Ale keď ju niekto rozhneval! Všetky trubky, pozauny, tuby, kontrabasy mali robotu.

Niekedy keď bola celá kráľovská rodina spolu spravili si príjemný večer. Kráľovná vymyslela ľúbivú melódiu, kráľ určil pravidlá (poriadok musí byť) princezná Dynamika zosilňovala a zoslabovala, občas forte, aby náhodou nezaspali a princezná Farba dovolila hrať všetkým nástrojom, ale dávala pozor aby každému nástroju vynikol hlások v pravú chvíľu. V takýchto chvíľach zavítala vždy ku nim aj dobrá víla Harmónia. Mala svoj čarovný

prútik, ktorým keď mávla, tóny sa spájali a vytvárali krásne súzvuky. To bola nádhera! Celé kráľovstvo si pospevovalo. Ba tešilo sa aj slnko. Slnčné lúče chceli, ale nedarilo sa im preniknúť cez hrubé múry a tak sa jedného dňa jeden malý slnečný lúčik rozhodol, že on si to v tej krajine, kde je samý spev a smiech riadne poobzerá. Tak utiekol z neba rovno do kráľovstva Hudby.

Barborka s Jarkom naň vymysleli básničku. Lúčiku sa u nich zapáčilo.

Lenže keď sa vrátil, potrestali ho a nemohol ani len vykuknúť, ani len očkom pozrieť, čo sa deje v kráľovstve. A tak prešla celá jeseň. A čo bolo s lúčikom ďalej dozviete sa v básničkách.

September

Slniečny lúčik September, máš darov plné dlane,

Vďační sme ti, tešíme sa na ne.

Jablíčkam dáš purpurové šaty,

a deťom radosť, stromom kabát zlatý.

Október

Slnko zašlo za tri vršky

vietor mraky naháňa.

Kto by sa bál prvej spršky?

Podme púšťať šarkana.

November

November morské vlny pení,

vietor je celý spochabený,

aj cez deň býva skoro tma.

Neprišiel dnes medzi nás,

slnečný lúčik ani raz.

December

December je v bielom šate,

primaľujem bodky zlaté

a že mrzne, až tak praští,

pridám mu aj biely plášťik.

Január

Počujte, deti, viete už.,

že jeden malý zlatý lúč

utiekol z neba čáry-máry,

bolo to práve v januári.

Február

Vo februári len jeden deň,

bol bez víchra a bez mračien.

Vtedy lúč slnka skízol na svet

a nechce sa mu veru naspäť.

Marec

Snehuliak, ty len zlostne fuč,

nos odtrhol ti jarný lúč.

Aj cencúle sa dávno topia.

Po tuhej zime ani stopa.

Apríl

Hľadte, deti na apríl!

Keď chce, slnko žiari,

keď chce plačú chmáry,

ženie vietor kolo veží,

keď si zmyslí zrazu sneží.

Máj

Bž-bž, len pekne, včielka bzuč.

Hreje ťa predsa teplý lúč.

Let' motýl! A ty smelý ježko,

zgúľaj sa pekne dolu briežkom.

Jún

Slniečny lúčik láska zem,

vraví: "Dnes dlhšie zostanem.

Je jún a jeho mocná sila

kalíšky kvetom roztvorila.

Pokračovanie rozprávky

Tak ste to deti počuli? To je ale huncút ten malý slnečný lúčik. Celé kráľovstvo sa smialo, čo ten malý huncút navyvával. Komu však nebolo do smiechu, to bol kráľ Hluk z kráľovstva Lomozu. Celý čas rozmýšľal, čo by zlé vyviedol v kráľovstve Hudby. Až raz dostal nápad.

Zamaskoval sa hudobným nástrojom a celkom potichu (čo on nikdy nebol) sa prikradol do koncertnej siene v hudobnom kráľovstve. Tam ukradol pesničku. Rozstrihol ju na drobné kúsky a potajme vrátil späť. To sa čudovali muzikanti, keď išli hrať pesničku, nevedeli kde je začiatok a kde koniec.

Zasadala kráľovská rada. Aj Jarko s Barborkou pomáhali zložiť pesničku.

Kráľ Hluk sa tešil, že to isto nedokážu. Ako sa však rozzúrnil, keď sa im podarilo pesničku zložiť. Ba čo viac, ešte si ju aj zaspievali a zahrali. Bola to veselá pesnička. „Zahrajte mi muzikanti!“. Kráľ Hluk začal do pesničky búchať, škripať ale muzikanti neprestávali hrať. Tak sa fučiac od zlosti vrátil domov.

Vo svojom hrade rozmýšľal, čo by iné vyviedol. A vymyslel. Keď bola tmavá noc a v kráľovstve Hudby všetci spali a nikto nehral, ukradol inú pesničku. Ale túto nerozstrihal (to predsa nefungovalo) doplnil do nej ďalšie noty. Ako sa tešil, že sa tá pesnička nebude dať počúvať.

Ráno, keď sa muzikanti začali budiť, jeden našiel zmenenú pesničku. Čudoval sa, že je písaná v dvoch osnovách, ale keďže aj kamarát bol hore (ďalší ešte spali), tak si ju spolu zahrali. A veru im to ladilo. Nato sa zobudila celá kapela, pesničku si zaspievali.

Kráľa Hluka skoro od zlosti roztrhlo. A tak sa vrátil z dlhým nosom domov.

Kráľ Hluk behal po kráľovstve trieskajúc, búchajúc až sa ho aj vlastní sluhovia báli. Dal zavolať škriatka Pina. Otvorili väzenie basovým kľúčom (tiež ho ukradli v kráľovstve Hudby, ale tam mali našťastie ešte náhradné kľúče). „Pôjdeš do koncertnej siene a ukradneš všetky melódie, ktoré tam budú hrať!“ rozkázal kráľ Hluk. A tak sa aj stalo.

V tom čase práve nacvičovali skladby na kráľovský bál, keď škriatok Pin všetky melódie ukradol. Do bálu ostávalo málo času, ale čo s rytmom bez melódie? A ešte k tomu, ktorý rytmus patrí ku ktorému tancu? To bola to ťažká úloha. Znova zasadala kráľovská rada.

Pomôžete aj vy? Skúste si rytmus vytukáť na nástrojoch. (pochod, polka, valčík)

Zavolali na pomoc aj dobrú vílu Improvizáciu. Tá povedala: „Keď zistíte, ku ktorému rytmu patrí jeden z týchto tancov, ja zvládnem to ostatné.“

Ubiehal deň a kráľ Hluk sa tešil. Škriatok Pin splnil úlohu. Po celý čas nebolo počuť žiadnu melódiu, iba bicie nástroje a tie mu až tak nevadili. Ale keď sa blížil večer, až ho strhlo.

Začul fanfáry a slávnostný pochod, ktorým vítali kráľa a kráľovnú. Začínal sa bál. Škriatok Pin sa sám rýchlo zamkol basovým kľúčom, len aby ušiel ukrutánskemu hnevu svojho kráľa. „Ako to dokázali?“ rozmýšľal.

Nevedel, že pomohla víla Improvizácia. Nato zaspal. Ráno, keď sa zobudil zavolať svojich „muzikantov Lomozníkov“. Bola to zvláštna kapela, lebo mala len tri nástroje. Veľký bubon, malý bubon a činel. Kráľovi Hlukovi sa snívало, že najlepšie sa pomstí tak, keď bude jeho kapela hneď od rána vyhrávať na bubny a v kráľovstve hudby nebudú môcť spať. „Nemali do rána tancovať na bále,“ hundral si.

A tak spustil: Ratata ratata

Aké bolo jeho prekvapenie, keď sa z kráľovstva hudby ozýval ten istý rytmus. Ibaže to nebolo tak nahlas. To si deti zobrali drevené paličky, wood blocky a prstové činelky a smiali sa, ako sa kráľ Hluk jeduje. Ten si to zapamätal.

Na druhý deň v škole pani učiteľka zistila, že učivo, ktoré chcela s deťmi opakovať sa premenilo na hádanky, všetky hudobné výrazy boli fuč. Ale deti sa nezľakli a rýchlo to vyriešili.

Zvládnete to aj vy?

1. basový kľúč inak	ključ	F
2. znamienko, keď mlčíme	pomlčka	L
3. viazane	legato	A
4. # b voláme	posuvky	U
5. nízky ženský hlas	alt	T
6. pomaly	adagio	A

Viete kto skonponoval skladbu Peter a vlk?

1. rad ôsmich tónov	stupnica	S
2. výškový pomer dvoch tónov	interval	E
3. znamienko, ktoré sa ruší	odrážka	R
4. oblúčik, ktorý spája 2 noty rovnakej výšky	ligatúra	G
5. prvý obrat kvintakordu	sextakord	E
6. určené pre dva hlasy	dvojhlas	J
7. po prvý raz	primavolta	P
8. zosilovanie tónu	crescendo	R
9. druh kontrapunktickej práce s prísnou imitáciou	kánón	O
10. trojzvuk	kvintakord	K
11. krátko, ostro, oddeľovane	staccato	O
12. koruna, zádrž	fermata	F
13. tri noty na jednu dobu	triola	I
14. mierne	moderato	E
15. # b voláme	posuvky	V

Keď kráľ Hluk zistil, že ani toto nie je pre deti problém, dal rozkaz vyťahnuť veľký kanón. Chcel konečne zničiť kráľovstvo Hudby. Poslovia rýchlo odniesli túto zlú správu a čakali na odpoveď. Čo myslíte ako to dopadlo? Ale, kráľ Rytmus sa nezľakol! Zvolal veľký orchestr a dal zahrať kánón.

Že nevíete, čo to je? Že kanón a kánón je to isté? Presvedčíte sa sami. Tu je veselá pesnička

Nemýľte si kánón s kanónom
z jedného sa strieľa druhý spieva.
Opakuje presne ako papagáj
ozvena čo vracia sa nám z neba.

Kánón kánón prísne je
podobáť sa presne všetko musí
Každá nota ožije
keď dvojníkov je jak krdel' husí.

Nemýľte si kánón s kanónom,
veď len dymí, občas pokašlieva
a druhý si preveselo vyhráva
veď za ním sa vinie celá črieda.

Tak počuli ste to v tej pesničke? *Nato sa kráľ Hluk postavil a dal povel: Pál!*“ *Ale ako to už v rozprávkach býva (dobro víťazí nad zlom) kanón zadymil, zakašľal a urobil len také slabé bum.*

A tak kráľovstvo Lomozu stíchlo, ale pesničky sa hrajú dodnes.

Prehľad použitej literatúry:

1. Pažická Marta : *Ako zaujímavo vyučovať hudobnú náuku* diplomová práca UVVP

2. Klimanová: *Hudba očami detí.* Bratislava, OPUS 1975

3. Angeli, O.: *Prvé stretnutie s hudbou.* Bratislava, Mladé letá 1986

4. Kopinová, L.: *Metodická príručka na vyuč.hud.výchovy.* Bratislava, SPN 1987

Dramatická dílna

Hanka Langrová, Krajská vědecká knihovna Liberec, ČR

1) Seznámení – (papír, tužku, zvoneček)

Namalujeme (obkreslíme) si svoje ruce. Do jednotlivých prstů levé ruky si napíšeme, jací jsme byli ve věku 12-13 let. (vlastnosti, schopnosti) Do dlaně napíšeme, kdo a co bylo pro nás důležité. Do prstů pravé ruky si napíšeme jací jsme teď. Do dlaně napíšeme, kdo a co je pro nás důležité teď. Mezi ruce napíšeme, čím jsme zvláštní. Představíme se. Můžeme přeložit, podepsat a psát si vzkazy.

2) a) Jak nás děti vnímají, když k nim hovoříme:

ze 7% vnímají CO říkám

z 38% vnímají JAK to říkám (tón hlasu, modulaci hlasu)

z 55% vnímají co při tom dělám (gesta, pohyby, řeč těla, řízeno podvědomím)

Oči a ústa vnímáme nejvíce (úsměv = oči + ústa), nejsou-li v souladu pozná se to. Tělo nás prozradí, co si o nich myslíme, řeč to nezachrání.

b) Jací jsou 11-15 letí

Pláč a smích v jednom pytlíčku.

Dětství je pryč a do dospělosti daleko.

Provázejí je velké změny těla a vztahů.

Je pro ně důležité, jak působí na ty ostatní ve třídě.

Lépe nekritizovat oblečení, jsou na to citliví a nevrlí.

Rádi debatují, baví je nás vytáčet.

Baví je střet, ale jsou alergičtí na trest.

Milují morální témata (jsou černobílí).

Jsou hrozně dospělí, ale když se něco stane, volají mámu.

c) Jak na ně

Mít je rád! - Tolerance - Trpělivost - Úcta - Důslednost - Humor, ale ne vysmívání

Dítě se chová k nám tak, jak my se chováme k němu.

Dělat s dětmi to, co nás samotné baví a zajímá, pak budeme motivovat.

Mentální rozcvička

Dvojice stojí proti sobě a pořad dokola opakují:

- a) 1 2 3
- b) 1 bum 3
- c) písk bum 3
- d) písk bum dřep

Jak pracovat pod časovým tlakem: test

POEZIE – práce s poezií (šátek, klobouk,)

Jaký je tvůj vztah k poezii, tvůj oblíbený básník, báseň, úspěchy při interpretaci?
Jak se pozná dobrá báseň – má co nejvíce různých asociací – vyzkoušet 3 básně

Ostrov:

Přečtu různé básně nebo představím knihy s básněmi, každý si vybere jednu, vytvoříme ostrovy podle podobnosti, vymyslíme název ostrova, pozveme ostatní na náš ostrov, vybereme báseň ostrova a na konec i báseň třídy.

Práce s básněmi:

První mráz – Jevtušenko

Dívka mrzne v telefonní budce
Choulí se v tenkém kabátě
Na tváři šmouhy od rtěnky a slz
Dýchá si do malých dlaní
Prsty jako led
V uších skleněné korálky
Bude muset jít domů
Sama ledovou ulicí
První mráz
Začátek ztrát
První ledové fráze v telefonu
Pálící slzy se mění v led
Led prvního zranění

Písničku, kterou máme spojenou se zamilováním, zpíváme.

Vytvoříme skupiny (např. z Ostrovů), přečteme si básničku, určíme dívku,

Sehrajeme scénky:

Dívka v telefonní budce

Dívka přichází domů, jak z toho dívku dostaneme

- a) vrba: dáme prostor na vymluvení
- b) krátce a jasně: stalo se mi to také
- c) musíš si to prožít

Odmítnutý nápadník: Sehrajeme scénku Hoch v telefonní budce (František přemlouvá dívku, aby s ním šla do kina, dívka se snaží ze situace vykrotit) např. Milý Františku, udělals mi radost, ale já s tebou do kina nepůjdu (jasně a stručně – kolovrátek)

Zpěvy staré Číny:

Na mě-li myslíš...

Na mne-li myslíš
ještě jen trošinku,
vykasám sukýnku,
přebrodím řeku Cen.
Když na mě nemyslíš
už ani trošinku –
inu, jsou na světě
jiní přec, blázínku!

Na mne-li myslíš
ještě jen trošinku,
vykasám sukýnku,
přebrodím řeku Vo.
Když na mne nemyslíš
už ani trošinku –
inu, jsou na světě
jiní přec, blázínku!

Staneme se na chvíli příbuznou (sestrou, kamarádkou, maminkou, babičkou) nebo kamarádkou dívky z básně.

Napišeme dívce dopis, nebo někomu jinému dopis o té dívce.

Reflexe:

Jak jsme se při plnění jednotlivých úkolů cítili, co se nám líbilo nebo vadilo...

Dopis děvčete

Miláčku nechod' do naší vesnice,
naši to neradi vidí.
Tebe mám ráda ze všech nejvíce,
nesmí to být – znáš lidi!
Maminka pláče, otec se mračí,
bratři mě hubují – to už jsou naši.
Je mi dost těžko – věř mi, Čong Ce!

Miláčku, nelez k nám za noci přes tu zeď,
mohl bys moruši zlomit,
tebe mám ráda – buď rozumný, hled',
naši se budou zas zlobit.
Maminka pláče, otec se mračí,
bratři mě hubují – to už jsou naši.
Je mi dost těžko – věř mi Čong Ce!

Miláčku, nešlap na záhon lilí,
lehounce moh bys je zlámat.
Ze srdce krev mi to pomalu upíjí –
o tobě chce se mi zdávat.

Podujatie zorganizovali:

Knižnica P.O.Hviezdoslava, Prešov
Občianske združenie KnihoBrána
Slovenská národná knižnica v Martine
Krajská pobočka Spolku slovenských knihovníkov v Prešove

S FINANČNOU PODPOROU MINISTERSTVA KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Názov: Zborník z 3. ročníka Súťažnej prehliadky knižničných podujatí pre deti
Zostavila: Mgr. Gabriela Futová
Zodpovedná
redaktorka: Mgr. Andrea Dohovičová
Vydavateľ: Knižnica P.O.Hviezdoslava
Rok vydania: 2009
Náklad: 100

ISBN 978 - 80 - 88845 - 19 - 5

